

NGUYỄN THỊ BÁCH CHIẾN

MODULE MN

**XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG
GIÁO DỤC CHO TRẺ
3 - 6 TUỔI**

A. GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

Môi trường giáo dục có ảnh hưởng, tác động đến trẻ từ 3 – 6 tuổi rất lớn và có vai trò rất quan trọng trong việc hình thành nhân cách toàn diện của mỗi cá nhân trẻ. Trong module này, bạn sẽ tìm hiểu tác động của môi trường và hoạt động chủ đạo của trẻ lứa tuổi từ 3 – 6 tuổi.

Khi bạn thực hiện các hoạt động trong module MN 9, bạn sẽ tìm hiểu về cách tổ chức các hoạt động trong môi trường giáo dục dành cho trẻ từ 3 – 6 tuổi cũng như tìm ra cách thức xây dựng môi trường giáo dục hiệu quả với những điều kiện nhất định để trẻ được hoạt động cá nhân nhiều hơn, tự do khám phá theo ý thích và khả năng của mình. Đặc biệt, bạn sẽ biết cách xây dựng các góc và tổ chức hoạt động trong các góc với các nguyên vật liệu sẵn có của địa phương và của môi trường thiên nhiên gần gũi nhằm giúp trẻ 3 – 6 tuổi phát triển toàn diện về cả thể chất lẫn tinh thần, thực hiện chương trình Giáo dục mầm non ban hành năm 2009 đạt hiệu quả, chất lượng.

B. MỤC TIÊU

1. MỤC TIÊU CHUNG

Học viên biết vận dụng lí luận và thực tiễn để xây dựng được môi trường giáo dục phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí của trẻ từ 3 – 6 tuổi, phù hợp với thực tiễn của địa phương, nhà trường nhằm phát triển toàn diện về năm lĩnh vực: nhận thức, ngôn ngữ, thể chất, tình cảm, quan hệ xã hội và thẩm mỹ cho trẻ, góp phần nâng cao chất lượng thực hiện chương trình giáo dục mầm non.

2. MỤC TIÊU CỤ THỂ

Sau khi học module này, bạn có thể:

2.1. Về kiến thức

- Xác định các đặc điểm, quy luật phát triển tâm sinh lí của trẻ từ 3 – 6 tuổi.
- Nêu được vai trò, nguyên tắc xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ trong độ tuổi từ 3 – 6 tuổi.
- Trình bày được cách xây dựng môi trường giáo dục tích cực cho trẻ trong độ tuổi từ 3 – 6 tuổi.

2.2. Về kĩ năng

- Biết tổ chức sắp xếp môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi hoạt động.

- Sử dụng các vật liệu sẵn có ở địa phương, nhà trường để xây dựng môi trường hoạt động trong lớp cho trẻ phù hợp; tận dụng các thiết bị chơi ngoài trời để trẻ vui chơi học tập.
- Sử dụng môi trường sẵn có xung quanh lớp học để giúp trẻ trong độ tuổi từ 3 – 6 tuổi phát triển toàn diện.

2.3. Về thái độ

- Rèn luyện khả năng tự học để có những kiến thức, kĩ năng cơ bản trong việc xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ trong độ tuổi từ 3 – 6 tuổi.
- Có ý thức bổ sung, điều chỉnh việc làm hàng ngày để tổ chức môi trường cho trẻ trong độ tuổi từ 3 – 6 tuổi hoạt động ngày càng phong phú và hấp dẫn.
- Có ý thức tự giác sưu tầm, tận dụng và sử dụng các nguyên vật liệu, phế liệu để làm đồ dùng, đồ chơi cho trẻ hoạt động.

C. NỘI DUNG

Nội dung 1:

ĐẶC ĐIỂM PHÁT TRIỂN TÂM LÝ CỦA TRẺ TỪ 3 – 6 TUỔI

Hoạt động: Tìm hiểu hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi

Bạn hãy đánh dấu x vào phương án mà bạn cho là đúng.

STT	Câu hỏi	Đúng	Sai	Không chắc chắn
1	Hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi là hoạt động với đồ vật.			
2	Hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi là hoạt động vui chơi.			
3	Câu nói “Trẻ học bằng chơi” đúng hay sai?			

Để nắm bắt được những đặc điểm phát triển tâm lý của trẻ từ 3 – 6 tuổi, mời bạn tham khảo thêm những thông tin sau đây.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

* *Hoạt động vui chơi là hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi*

Trẻ chơi mà học, học qua chơi là một đặc điểm cơ bản và cốt lõi nhất của trẻ từ 3 – 6 tuổi và hoạt động vui chơi của trẻ biểu hiện ở những đặc điểm sau:

- Trong độ tuổi này, khi chơi trò chơi, trẻ thực hiện các hành động không nhằm tạo ra sản phẩm, không nhằm đạt kết quả mà nhằm tái tạo lại quá trình, nội dung của hoạt động.

Ví dụ: Khi đóng vai đầu bếp, trẻ thực hiện các hành động chơi theo đúng trình tự có trong thực tiễn như: Đầu tiên phải đi mua thực phẩm, thái rau, thịt xong mới cho vào nấu, chứ không theo trình tự ngược lại...

- Khi chơi, trẻ không bắt buộc phải thực hiện các phương thức hành động và thao tác như thật. Trẻ có thể dùng các đồ chơi thay thế cho các đồ vật thật.

Ví dụ: Trẻ có thể dùng que để làm kim tiêm của cô y tá, dùng các động tác mô phỏng để diễn tả hành động của chú lái xe...

- Khi trẻ chơi sắm vai, trẻ nhập vai một người lớn nào đó, tái tạo lại cuộc sống, hoạt động và các mối quan hệ của người đó với mọi người.

Ví dụ: Khi trẻ đóng vai bác sĩ thì trẻ tái tạo lại công việc của bác sĩ như khám bệnh, hỏi han tình hình sức khỏe của bệnh nhân và kê đơn thuốc. Còn khi trẻ sắm vai cô y tá thì trẻ tái tạo lại công việc chính như tiêm thuốc, chăm sóc bệnh nhân và thể hiện mối quan hệ của cô y tá với bác sĩ, với bệnh nhân và người nhà của bệnh nhân.

- Thao tác chơi được quy định bởi đặc điểm của đồ vật có trong tay trẻ. Do đó các thao tác chơi không hoàn toàn do ý muốn chủ quan của trẻ và được xuất hiện trong điều kiện của hành động chơi. Trẻ chỉ tưởng tượng khi tham gia vào tình huống chơi, còn khi đứng ngoài cuộc chơi trẻ không tưởng tượng, trẻ chỉ quan sát bạn chơi một cách đơn thuần.

Ví dụ: Khi trẻ có trong tay một sợi dây hay một cây gậy hoặc một con ngựa đồ chơi (thú nhún) thì mỗi trẻ sẽ thể hiện hành động cưỡi ngựa khác nhau.

- Hành động chơi của trẻ chỉ diễn tả hành động thực một cách khái lược, không chi tiết, không tỉ mỉ, không diễn tả thao tác kĩ thuật của hành động thực.

Ví dụ: Khi đóng vai bố, mẹ trong trò chơi gia đình, trẻ thường nói và làm các việc cơ bản giống như bất kì các ông bố, bà mẹ nào như: tắm cho con, cho con ăn, ru con ngủ, cho con đi chơi...

- Trong trò chơi, trẻ có thêm những hiểu biết về thế giới xung quanh. Hành động chơi, thao tác chơi phản ánh thế giới khách quan.
- Tình huống chơi xuất hiện ở trẻ dưới tác động của cảm xúc mạnh xuất hiện ở trẻ. Nghĩa là, chỉ sự vật, hiện tượng nào gây cho trẻ cảm xúc mạnh mẽ mới thôi thúc trẻ thể hiện trong trò chơi.

Ví dụ: Trẻ đã bị đau bụng thì khi chơi trò chơi bác sĩ, trẻ sẽ đưa tình huống bị đau bụng vào trò chơi một cách hứng thú, chân thực nhất.

- Trong môi trường giáo dục, trẻ tái tạo lại hành động với đồ vật, sau đó trẻ tái tạo lại mối quan hệ giữa người với người. Thông qua chơi, trẻ thâm nhập ngày càng sâu hơn cuộc sống của những người lớn xung quanh.

Ví dụ: Khi trẻ đóng vai người bán hàng, trẻ tự thỏa thuận, thương lượng, diễn đạt ý kiến của mình khi bán hoặc mua. Qua đó, trẻ học cách ứng xử giữa người với người như chào hỏi, cảm ơn để dần có những hành vi ứng xử văn minh trong giao tiếp. Trẻ nắm bắt được những quy tắc ẩn kín của trò chơi, vai chơi.

* *Những đặc điểm khác cần lưu ý*

- Hoạt động học tập là hoạt động được tiến hành nhằm lĩnh hội các tri thức, kĩ năng, kĩ xảo mới chứ không nhằm thu được kết quả bên ngoài. Ở trẻ từ 3 – 6 tuổi, việc dạy học được xen vào những hình thức giao tiếp khác nhau của người lớn và trẻ em như trò chơi và hoạt động có sản phẩm.
- Trẻ hứng thú với cái mới lạ, nảy sinh ở trẻ tính ham hiểu biết, thể hiện là trẻ hay đặt câu hỏi, đặc biệt là câu hỏi “Tại sao?”, “Để làm gì?”. Ví dụ: Đến 3 – 4 tuổi số lượng các câu hỏi không nhiều, thường nhằm tới để mở rộng kiến thức, nên các câu hỏi là: “Cái gì đây?”, “Con gì đây?”, “Kêu thế nào?”... Đến mẫu giáo lớn 5 – 6 tuổi, số lượng câu hỏi của trẻ tăng lên đáng kể và chiếm ưu thế, đa dạng các loại câu hỏi được trẻ sử dụng. Trẻ quan tâm sâu sắc đến việc tìm hiểu đặc điểm của sự vật hiện tượng và công dụng của chúng, nên trẻ hay đặt các câu hỏi: “Như thế nào?”, “Ở đâu?”, “Khi nào?”, “Có bao nhiêu?”, “Để làm gì?”, “Tại sao?”...
- Trẻ mẫu giáo nhỡ và bé chỉ tiếp nhận nhiệm vụ học tập khi các kiến thức, kĩ năng, kĩ xảo tiếp thu được có thể áp dụng ngay vào hoạt động thực hành hấp dẫn như vui chơi hay hoạt động tạo ra sản phẩm. Nhiệm vụ

học tập của trẻ độ tuổi này cần được giao một cách gián tiếp dưới hình thức của hoạt động vui chơi hoặc hoạt động thực tiễn cụ thể nào đó. Đến tuổi mẫu giáo lớn, trẻ có thể hiểu được ý nghĩa của nhiệm vụ học tập là giúp trẻ lĩnh hội được các kiến thức, kĩ năng, kĩ xảo mới, trẻ sẽ giỏi hơn. Chính vì vậy trẻ 5 – 6 tuổi sẽ tự giác, chủ động và có ý thức, chủ đích lĩnh hội kiến thức, kĩ năng, kĩ xảo trong quá trình tham gia hoạt động.

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 1

Bạn hãy trả lời những câu hỏi sau vào vở học tập của mình:

1. Hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi là hoạt động nào? Bạn hãy nêu một vài đặc điểm cơ bản của hoạt động chủ đạo đó.
2. Tại sao phải nắm bắt đặc điểm tâm lí của trẻ khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi?

Nội dung 2:

SỰ PHÁT TRIỂN CHỦ ĐỀ CHƠI VÀ NỘI DUNG CHƠI Ở TRẺ TỪ 3 – 6 TUỔI

Hoạt động: Tìm hiểu sự khác biệt về chủ đề chơi và nội dung chơi giữa các độ tuổi ở trẻ mẫu giáo

Dựa vào kiến thức và kinh nghiệm của mình, bạn hãy trả lời câu hỏi sau:

- Chủ đề chơi và nội dung chơi ở lớp bạn hiện nay như thế nào? Bạn hãy quan sát trẻ trong hai nhóm chơi nấu ăn (3 – 4 tuổi và 4 – 5 tuổi hoặc 5 – 6 tuổi). Bạn hãy quan sát cách chơi, nội dung chơi của trẻ để tìm ra sự khác nhau về nội dung và chủ đề chơi của trẻ trong hai độ tuổi đó.

Bạn hãy viết ra những điều trên vào phần để trống theo gợi ý dưới đây:

- Chủ đề chơi:

- Nội dung chơi:

- Sự khác nhau về chủ đề chơi và nội dung chơi của hai nhóm chơi:

Sau đó bạn hãy đối chiếu những nội dung vừa viết với những thông tin dưới đây và tự hoàn thiện nội dung trả lời câu hỏi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

- Chủ đề chơi là lĩnh vực hiện thực được trẻ phản ánh trong trò chơi và được diễn ra tuần tự từ các trò chơi chủ đề về sinh hoạt đến các trò chơi về lao động sản xuất và sau đó là các trò chơi về chính trị – xã hội. Các trò chơi này có thể cùng phản ánh một chủ đề nhưng có nội dung chơi khác nhau.

Ví dụ: Cùng là chơi chủ đề “gia đình” nhưng nội dung chơi khác nhau: “Mừng sinh nhật của mẹ” (hoặc những người thân khác: ông, bà, bố, anh chị...), “Mừng thọ ông ngoại” (hoặc những bậc cao tuổi khác trong nhà: ông nội, bà nội, bà ngoại...); “Ngày giỗ bác Lan”, “Tết Trung thu”...

Hay nội dung chơi thường được mở rộng dần như: Chơi ở góc Nấu ăn thì trẻ chơi từ mô hình nhỏ: bếp ăn trong gia đình, nhà ăn của xí nghiệp sản xuất ô tô, cửa hàng ăn uống trên phố rồi mở rộng chơi thành nhà hàng, khách sạn.

- Nội dung chơi: là những gì mà trẻ tách ra như là một yếu tố cơ bản của hoạt động người lớn và phản ánh trong trò chơi. Trong trò chơi, trẻ phản ánh hành động với đồ vật hoặc phản ánh mối quan hệ giữa người với người và tuân thủ các quy tắc hành vi, các quan hệ xã hội. Sự phát triển nội dung chơi thể hiện ở việc trẻ dần chuyển việc tái tạo lại hành động với đồ vật sang tái tạo mối quan hệ giữa người với người.

* *Sự phát triển nội dung chơi ở trẻ từ 3 – 4 tuổi:*

Trẻ chơi các trò chơi rất đơn giản và thường chơi cạnh nhau thành những nhóm nhỏ với bạn. Do đó giáo viên cần tổ chức cho trẻ chơi thành nhóm để trẻ biết chơi cùng nhau. Số lượng chủ đề chơi của trẻ còn hạn chế. Trẻ thường phản ánh cuộc sống gần gũi của trẻ. Ví dụ trẻ chơi: “Mẹ con”; “Đi thăm bạn”..., thời gian chơi thường kéo dài 10– 15 phút.

- Nội dung chơi của trẻ cơ bản là lặp đi lặp lại nhiều lần một hành động với một đồ chơi, đồ vật, ví dụ: thái rau, rửa bát... nhưng trẻ rửa rau lại không đem nấu, rửa bát khi bát còn sạch... Điều đó có nghĩa là, các hành động chơi của trẻ được triển khai đầy đủ nhưng không mang tính rút gọn, chỉ thực hiện những hành động đơn lẻ chứ chưa có sự kết nối các hành động trong một chuỗi dây chuyền của công việc.
- Trẻ 3 tuổi có thể chơi thành nhóm nhỏ 2 – 3 trẻ trong một thời gian ngắn 3 – 5 phút, sau đó trẻ liên kết với các nhóm khác.
- Tuy là tham gia chơi cùng nhau nhưng trẻ ít chú ý đến hành động của nhau, chúng chơi “cạnh nhau” và không giao tiếp với nhau.
- Chủ đề chơi và vai chơi thường không được trẻ lập kế hoạch từ trước mà tùy thuộc đồ chơi có trong tay trẻ. Nếu trong tay trẻ có cái ống thì trẻ làm bác sĩ. Nếu trong tay trẻ có cặp nhiệt độ thì trẻ sẽ làm cô y tá, đó là do vốn kinh nghiệm của trẻ còn hạn chế. Giáo viên cần hướng dẫn trẻ thảo luận và nói về vai chơi, nội dung, đồ chơi và kế hoạch chơi của mình, dần giúp trẻ định hình được vai chơi của mình.
- Xung đột cơ bản giữa các trẻ trong trò chơi là do tranh giành đồ chơi để trẻ có thể thực hiện được hành động chơi.

* *Sự phát triển chủ đề, nội dung chơi ở trẻ từ 4 – 5 tuổi:*

- Chủ đề chơi của trẻ đã mở rộng và nội dung chơi phong phú hơn, thời gian chơi của trẻ có thể kéo dài đến 40 – 50 phút và nhóm chơi cũng phát triển. Trẻ có thể chơi thành từng nhóm từ 2 – 5 trẻ.

- Đến tuổi này, trẻ đã có thể xây dựng chủ đề chơi và vai chơi.
- Xung đột xảy ra trong trò chơi chủ yếu là do vai chơi: Ai đóng vai gì? và hành động chơi (trẻ cũng đã biết tranh luận với bạn khi chơi: “Không đúng rồi”; “Phải làm thế này chứ”...).
- Nội dung chơi cơ bản của trẻ là thể hiện mối quan hệ giữa người với người.
- Các hành động chơi của trẻ mang tính khái quát, phong phú hơn, hành động này được nối tiếp bằng hành động kia để diễn đạt một mối quan hệ nhất định với người khác, phù hợp với vai mà trẻ đang diễn.
- Trẻ học cách phục tùng các quy tắc, hành vi nhất định phù hợp với vai chơi, mặc dù quy tắc đó có thể trái ngược với mong muốn của trẻ.

* Sự phát triển chủ đề và nội dung chơi ở trẻ từ 5 – 6 tuổi:

- Chủ đề chơi của trẻ đa dạng hơn, phản ánh cuộc sống hiện thực rộng và xa hơn như “Cửa hàng ăn”, “Siêu thị”...
- Thời gian chơi của trẻ kéo dài hơn (đến hàng giờ hoặc được duy trì tới vài ngày).
- Khi thực hiện các hành động chơi, trẻ ưu tiên cho việc sử dụng kết quả của những hành động đó cho các thành viên khác của trò chơi. Nấu “cháo” rồi thì đổ vào đĩa, “rau” được thái ra là để dành cho búp bê.
- Các hành động chơi của trẻ được rút gọn, khái quát hóa và mang tính ước lệ.
- Nội dung chơi cơ bản của trẻ là tuân thủ các quy tắc hành vi xã hội và các mối quan hệ xã hội phù hợp với vai chơi.

Ví dụ: Trẻ nói: “Bác sĩ mà lại nói với bệnh nhân như vậy à?”...

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 2

Bạn hãy tự cho điểm về những kiến thức bạn có trong lĩnh vực này.

STT	Tiêu chí	Điểm đạt
1	Tìm ra được sự khác nhau về chủ đề chơi.	Đạt 2 điểm
2	Tìm ra được sự khác nhau về nội dung chơi.	Đạt 3 điểm
3	Tìm ra được sự khác nhau về thời gian chơi.	Đạt 2 điểm
4	Tìm ra được nguyên nhân mâu thuẫn của trẻ khi chơi.	Đạt 3 điểm

Sau đó bạn hãy đọc những thông tin dưới đây và tự hoàn thiện nội dung trả lời câu hỏi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

1. Môi trường giáo dục

Môi trường giáo dục: là nơi có các nguồn thông tin phong phú, khuyến khích tính độc lập và tích cực của trẻ. Môi trường giáo dục mà module này đề cập đến là môi trường vật chất, bao gồm môi trường trong lớp (môi trường do giáo viên và trẻ trong lớp cùng xây dựng), môi trường sẵn có ở xung quanh lớp hoặc trường mầm non (chủ yếu giáo viên sử dụng môi trường sẵn có). Môi trường tinh thần, mời các bạn tham khảo module 8.

Môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi bao gồm:

* *Môi trường cơ sở vật chất trong lớp:*

- Trang thiết bị đồ dùng và đồ chơi: bàn ghế, các giá, tủ, đồ dùng, đồ chơi...
- Các biểu bảng phục vụ cho việc chăm sóc, giáo dục trẻ...
- Các góc hoạt động trong lớp.

* *Môi trường cơ sở vật chất ngoài lớp:*

- Trong khuôn viên nhà trường như:
 - + Các góc hoạt động ở sân trường, hành lang lớp học;
 - + Các phòng chức năng, nhóm lớp khác trong trường;
 - + Sân chơi và các thiết bị chơi ngoài trời;
 - + Khu chơi cát, nước;
 - + Vườn hoa, luống rau, các con vật, cây cối...
 - + Cổng trường, hàng rào.
- Ngoài khuôn viên ngoài trường/lớp như:
 - + Con đường;

- + Kênh nước, ao hồ;
- + Trạm xá, bưu điện, chợ;
- + Cánh đồng lúa, quả đồi gần trường;
- + Di tích lịch sử, làng nghề của địa phương...

2. Vai trò của môi trường giáo dục

- Giúp trẻ từ 3 – 6 tuổi tìm tòi, khám phá và phát hiện nhiều điều mới lạ, hấp dẫn trong cuộc sống; Các kiến thức và kĩ năng của trẻ được củng cố và bổ sung. Trong môi trường đó, trẻ từ 3 – 6 tuổi được hoạt động cá nhân hoặc theo nhóm và trẻ có nhiều cơ hội tham gia tích cực các hoạt động, tạo cơ hội để trẻ bộc lộ hết khả năng của mình.
- Môi trường phù hợp, đa dạng, phong phú sẽ gây hứng thú cho trẻ từ 3 – 6 tuổi và bản thân giáo viên; góp phần hình thành và nâng cao mối quan hệ thân thiện, tự tin giữa giáo viên với trẻ, giữa trẻ với trẻ trong cùng lớp.
Ví dụ: Khi thực hiện chủ đề “Thế giới động vật”, nhà trường, lớp mẫu giáo cần xây dựng môi trường giáo dục về thế giới động vật như:
 - + Trong lớp có các góc hoạt động với nhiều đồ dùng, đồ chơi và hình ảnh về động vật. Trẻ sẽ được chơi, được xem sách, được vẽ, xé dán, được so sánh, phân loại... các động vật khác nhau; được xem các video clip về thế giới động vật...
 - + Ngoài lớp có các chuồng nuôi các con vật như: thỏ, gà, khỉ, chim... Trẻ sẽ được quan sát các đặc điểm của con vật như: đặc điểm cấu tạo, vận động, hình dáng, sinh sản, sinh hoạt... của các con vật đó. Qua đó hình thành ở trẻ thái độ yêu quý, chăm sóc các con vật, không có thái độ đuổi, đánh... và biết cách bảo vệ bản thân khi chơi với các con vật.
- Môi trường giáo dục là nơi cung cấp kiến thức, phát triển sự hiểu biết, tình cảm, thẩm mỹ, thể chất, ngôn ngữ, rèn luyện kĩ năng cho trẻ, góp phần hình thành và phát triển nhân cách cho trẻ từ 3 – 6 tuổi nói riêng và trẻ mầm non nói chung.
- Môi trường giáo dục góp phần hình thành tính chủ định cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.
- + Khi trẻ từ 3 – 6 tuổi hoạt động trong môi trường giáo dục phù hợp và khoa học, các phẩm chất tâm lí, các đặc điểm của nhân cách được hình

thành và phát triển mạnh mẽ. Trẻ có nhu cầu tham gia các hoạt động giáo dục khác nhau để xây dựng các mối quan hệ với các bạn và cô giáo. Qua đó học được cách ứng xử và giao tiếp xã hội, mở mang hiểu biết cá nhân và hình thành kĩ năng sống cần thiết. Trẻ đã nhớ được các chủ đề mà lớp đang thực hiện, thực hiện được các quy tắc hoạt động trong môi trường đó. Tính chủ định của trẻ từ 3 – 6 tuổi bắt đầu được hình thành và phát triển.

- Môi trường giáo dục tốt sẽ giúp trẻ từ 3 – 6 tuổi phát triển tư duy và trí tưởng tượng.

Bạn có thể nhận thấy trẻ từ 3 – 6 tuổi bắt đầu hình thành khả năng sử dụng kí hiệu. Khi trẻ hành động với đồ vật thay thế hay xuất hiện những quy ước, kí hiệu cụ thể, trẻ sẽ học cách suy nghĩ về đối tượng và những quy ước trong lớp. Lúc đầu tưởng tượng của trẻ lệ thuộc vào đồ chơi, hành động chơi nhưng sau đó hành động chơi được rút gọn và ở trẻ hình thành khả năng tưởng tượng thậm chí trong óc.

- Môi trường giáo dục góp phần phát triển ngôn ngữ cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.

Khi trẻ tham gia các hoạt động học tập, vui chơi, trẻ sẽ trò chuyện, trao đổi, thảo luận với bạn, với cô giáo để thống nhất về chủ đề, nội dung hoạt động. Vì vậy vai trò của giáo viên là tạo được một môi trường giáo dục mà ở đó, trẻ được nói ra những suy nghĩ, cảm xúc, tâm trạng, hiểu biết, mong muốn của mình. Có nghĩa là trẻ được cởi mở và thoải mái biểu đạt ý kiến cá nhân, không bị bất kì một sự cấm đoán nào.

- Môi trường giáo dục góp phần hình thành và phát triển nhân cách của trẻ.

- + Trẻ từ 3 – 6 tuổi được làm quen nhiều hơn với các hành vi, mối quan hệ của người lớn và dần chúng trở thành mẫu mực hành vi đối với trẻ khi tham gia vào các hoạt động khác nhau. Các mối quan hệ thực tế được thiết lập giữa các trẻ với nhau trong khi chơi và chính mối quan hệ đó đã hình thành ở trẻ từ 3 – 6 tuổi kĩ năng giao tiếp, có thái độ mềm dẻo khi thiết lập mối quan hệ với bạn cùng trang lứa.

- Môi trường giáo dục góp phần làm nảy sinh hoạt động mới.

Trẻ 3 – 4 tuổi hứng thú với quá trình chơi chứ chưa để ý đến kết quả của hoạt động. Nhưng đến 4 – 5 tuổi hay 5 – 6 tuổi, hứng thú của trẻ chuyển dần sang kết quả hoạt động.

Hoạt động 2: Nguyên tắc, yêu cầu đối với môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi

- Đọc kĩ những yêu cầu về môi trường giáo dục được Nguyễn Thị Mai Chi đề cập tại module MN 7.
- Đọc kĩ những yêu cầu về môi trường giáo dục được đề cập tại module MN 8 (Môi trường giáo dục dành cho trẻ từ 3 – 36 tháng tuổi).
- Theo bạn, môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi cần đảm bảo những nguyên tắc gì? (Bạn hãy liệt kê những nguyên tắc đó ra).

Bạn hãy trao đổi với giáo viên cùng lớp, tham khảo thêm một số thông tin sau đây để có thêm hiểu biết về các nguyên tắc, yêu cầu khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Nguyên tắc khi xây dựng môi trường giáo dục dành cho trẻ từ 3 – 6 tuổi:

* *Đảm bảo an toàn về thể chất và tâm lí.*

Đảm bảo vệ sinh về nguồn nước, không khí và dinh dưỡng. Các trang thiết bị, đồ dùng, đồ chơi được bảo dưỡng sạch sẽ, tạo cảm giác an toàn, tránh những nguy hiểm cho trẻ.

Đối với trẻ từ 3 – 6 tuổi, ở độ tuổi đã bắt đầu có ý thức được sự nguy hiểm xảy ra với mình hơn so với lứa tuổi trẻ nhà trẻ, việc đảm bảo an toàn cho trẻ không còn phụ thuộc hoàn toàn vào người lớn như lứa tuổi nhà trẻ nữa.

- Môi trường an toàn là môi trường hoạt động cho trẻ từ 3 – 6 tuổi mà ở đó không có các yếu tố nguy cơ gây tai nạn, thương tích cho trẻ hoặc được phòng, chống và giảm thiểu tối đa khả năng gây thương tích cho trẻ. Cụ thể là:

- + Các đồ dùng, đồ chơi trong lớp và ngoài lớp không sắc nhọn, không dễ vỡ, không làm xước da, chảy máu trẻ, không có các vật liệu độc hại.
- + Đồ dùng, đồ chơi trong lớp và các thiết bị chơi ngoài trời nếu bị gãy, hỏng phải được sửa chữa ngay hoặc không cho trẻ dùng.
- + Không trồng các loại cây có độc dược như cây hoa anh đào, cây cà đại...
- + Bố trí sắp xếp đồ dùng, đồ chơi trong lớp, ngoài sân phải khoa học, gọn gàng và giáo viên dễ quan sát khi trẻ hoạt động.
- + Trong nhà trường, lớp phải có tủ thuốc, phòng y tế và cán bộ y tế để xử lý kịp thời khi có sự cố bất thường với trẻ hoặc giáo viên.
- + Giáo viên, nhân viên phải được trang bị những tài liệu, kiến thức cần thiết về an toàn cho trẻ, cách sơ cứu trong một số tình huống khẩn cấp: hóc, sặc, gãy tay, chảy máu...
- + Nhà trường cần có biện pháp đảm bảo an toàn cho trẻ khi nhà trường không có hiên, không có sân chơi, không có cổng hoặc hàng rào che chắn; hoặc nhà trường/lớp học được xây dựng sát đường giao thông.
- Cần xây dựng một môi trường tinh thần thân thiện, không khí làm việc trong nhà trường hăng say, đoàn kết và thể hiện tình yêu thương đối với con trẻ.
- * *Môi trường giáo dục được xây dựng trong quá trình triển khai chủ đề*
Hiện nay, các lớp mẫu giáo thực hiện giáo dục thông qua các chủ đề. Vì vậy việc xây dựng môi trường giáo dục được tiến hành trong suốt thời gian thực hiện chủ đề. Cần xây dựng môi trường giáo dục vào các thời điểm khác nhau trong các chủ đề để trẻ dễ thích nghi với cái mới. Giáo viên không nên đưa quá nhiều cái mới vào cùng một thời điểm hoặc không có gì mới lạ, hấp dẫn trẻ trong suốt một thời gian diễn ra chủ đề, không kích thích và tạo hứng thú cho trẻ.
Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ cần dựa vào mục tiêu giáo dục nói chung và mục tiêu giáo dục của từng chủ điểm nói riêng nhằm đảm bảo phát triển toàn diện cho trẻ về 5 lĩnh vực: nhận thức, thể chất, ngôn ngữ, tình cảm – quan hệ xã hội và thẩm mỹ.
- * *Môi trường giáo dục cần đa dạng, phong phú, kích thích sự phát triển của trẻ.*
- Các trang thiết bị ngoài trời có tác dụng kích thích các vận động khác nhau của trẻ bằng màu sắc, hình dạng, kích thước và chức năng sử dụng chúng.

- Tận dụng các nguyên vật liệu sẵn có của địa phương để trẻ khám phá, đặc biệt là những nguyên vật liệu tự nhiên và tái sử dụng.
 - Đảm bảo các cơ sở hạ tầng như ánh sáng, đường đi, công trình cấp thoát nước...
 - Tạo môi trường với những nền văn hóa đa dạng, phong phú bởi những đồ dùng, trang phục, các phong tục tập quán... Cung cấp thêm cho trẻ những hiểu biết về nền văn hóa của mỗi địa phương.
 - Tạo môi trường có không gian phù hợp với cuộc sống thực hàng ngày của trẻ. Trang trí, sắp xếp môi trường giáo dục phải gần gũi, quen thuộc với cuộc sống hàng ngày của trẻ.
 - Đảm bảo kết hợp các hoạt động trong nhóm tập thể và từng cá nhân, các hoạt động trong và ngoài lớp.
 - Đảm bảo phát huy tính tích cực, tự giác của trẻ. Giáo viên giữ vai trò chủ đạo giúp trẻ tích cực tìm tòi và khám phá thế giới xung quanh.
 - Khai thác triệt để tác dụng giáo dục của môi trường, tránh tình trạng lãng phí công sức, thời gian hay kinh phí.
 - Thay đổi cách sắp xếp môi trường giáo dục tạo sự hấp dẫn mới lạ đối với trẻ, khuyến khích trẻ tích cực khám phá trải nghiệm và tập làm. Trẻ có nhu cầu khám phá những điều mới lạ xung quanh, biết quan sát sự vật hiện tượng một cách tinh tế, có khả năng tri giác cái đẹp, thể hiện những cảm xúc tích cực.
 - Phải giáo dục trẻ biết bảo vệ môi trường, giữ gìn môi trường gọn gàng, ngăn nắp, sạch sẽ.
 - Tôn trọng nhu cầu, sở thích hoạt động và có tính đến khả năng của mỗi trẻ.
- * *Môi trường giáo dục phải là nơi để hình thành các kỹ năng xã hội cho trẻ.*
 Đảm bảo môi trường giao tiếp thân thiện, hòa đồng, ấm cúng, cởi mở giữa cô và trẻ, giữa trẻ với trẻ, giữa trẻ với môi trường xung quanh. Cô giáo phải tạo cơ hội để trẻ mạnh dạn bộc lộ những suy nghĩ, tâm tư, nguyện vọng của mình. Cử chỉ, lời nói, việc làm của giáo viên phải luôn mẫu mực để trẻ noi theo. Thống nhất các biện pháp giáo dục những thói quen, hành vi văn hóa cho trẻ và gia đình, cộng đồng xã hội.

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 3

Bạn hãy xác định mức độ đạt được của mình đối với các nội dung sau:

STT	Nội dung	Nắm vững	Bình thường	Chưa nắm vững
1	Khái niệm môi trường giáo dục			
2	Vai trò của môi trường giáo dục đối với sự phát triển của trẻ			
3	Yêu cầu cần có khi xây dựng môi trường giáo dục			
4	Nguyên tắc khi xây dựng môi trường giáo dục			

Nội dung 4:

QUY TRÌNH XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC

Hoạt động: Xác định những bước cơ bản khi xây dựng môi trường giáo dục

Dựa vào kinh nghiệm và thực tiễn tại lớp của bạn, bạn hãy ghi những bước cơ bản để xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ. Trao đổi, thảo luận với các đồng nghiệp trong trường các câu hỏi:

1. Quy trình xây dựng môi trường giáo dục gồm những bước nào?

2. Sử dụng môi trường giáo dục như thế nào để đạt hiệu quả?

Bạn hãy đọc những thông tin dưới đây để có thêm hiểu biết về các bước xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Quy trình xây dựng môi trường giáo dục dành cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.

Bước 1: Xác định nội dung và lập sơ đồ

- * *Xác định nội dung cần xây dựng*
- Xây dựng môi trường chung trong nhà trường bao gồm: sân vườn (cổng trường, tường rào bao quanh, sân chơi, vườn...); hệ thống công trình phụ (cung cấp hệ thống thoát nước, điện lưới...); hệ thống các phòng chung, phòng chuyên biệt, phòng chức năng trong nhà trường (phòng hiệu trưởng, phòng phó hiệu trưởng, phòng y tế, phòng hành chính quản trị, phòng hội đồng...); khu vực phục vụ ăn uống (nhà bếp – nơi chế biến

thức ăn, kho lưu trữ và bảo quản thức ăn); khối phòng học cho trẻ (các nhóm lớp, phòng học, phòng ăn, phòng ngủ, phòng vệ sinh, phòng đón trả trẻ, hiên chơi...).

- Xây dựng môi trường giáo dục trong lớp: môi trường tổ chức các hoạt động học tập như hoạt động khám phá khoa học, hoạt động giáo dục âm nhạc, tạo hình, hoạt động làm quen với chữ viết...; môi trường ngoài trời; môi trường hoạt động vui chơi.

Lưu ý: Cần xác định một số đồ dùng, trang thiết bị, tranh ảnh, đồ chơi cũ có liên quan đến chủ đề mới để tiết kiệm công sức và thời gian của giáo viên và giúp trẻ tiếp tục có cơ hội củng cố và ôn luyện kiến thức, tạo những ấn tượng cảm xúc cho trẻ.

Ví dụ: Từ chủ đề “Thế giới thực vật” chuyển sang chủ đề “Thế giới động vật” có thể lưu giữ mảng tranh tường (tranh chủ đề với một số xây xanh, hàng rào, thảm cỏ... sau đó bổ sung thêm những chi tiết có liên quan đến con vật. Ở ngoài trời có thể giữ lại những cây xanh, các chuồng chim, bể cá, hòn non bộ... Tại các góc hoạt động như nấu ăn có thể giữ lại một số đồ chơi, nguyên vật liệu thay cho thức ăn của các con vật. Trong nhóm lắp ghép – xây dựng giữ lại khung thiết kế công viên như hàng rào, cổng, một số cây hoa, cỏ, hồ nước...

* *Lập sơ đồ xây dựng*

Mô hình môi trường cần xây dựng phải được thiết kế trên giấy. Tỷ lệ giữa các khu vực hoạt động phải cân đối và phù hợp với các điều kiện của mỗi nhà trường, mỗi lớp học.

Bước 2: Mua sắm, sưu tầm trang thiết bị, tranh ảnh, nguyên vật liệu, phế liệu...

Trên cơ sở giáo viên đã xác định rõ những nội dung cần xây dựng và những thứ có thể lưu giữ lại được từ chủ đề trước, giáo viên phải lên kế hoạch mua sắm, sưu tầm những đồ dùng, đồ chơi, nguyên vật liệu khác để phục vụ cho chủ đề mới.

Ví dụ: Trong chủ đề “Thế giới động vật”, ngoài những thứ đã lưu giữ ở trên, có thể mua sắm thêm một số mô hình chuồng của các con vật, hoặc các chủng loại đồ chơi con giống, các đồ chơi con vật bằng những chất liệu khác nhau như bằng vải lụa, vải bông... Có thể kết hợp với gia đình trẻ để huy động phụ huynh đóng góp, ủng hộ một số thức ăn của các con vật, sưu tầm một số tranh ảnh các loài động vật hoặc mang đến lớp cho

mượn một vài con vật thật như mèo, gà... Tận dụng các nguồn nguyên vật liệu, phế liệu khác như xốp, mút, giấy màu, đế can, vỏ chai, vỏ hộp, bìa cát tông... để chuẩn bị làm đồ dùng, đồ chơi.

Bước 3: Tổ chức làm tranh ảnh, đồ dùng, đồ chơi

Đồ dùng, đồ chơi, tranh ảnh phục vụ chương trình giáo dục mầm non rất đa dạng và phong phú. Ngoài những đồ dùng, tranh ảnh mua sẵn ở thị trường thì giáo viên và trẻ phải tự làm những đồ dùng, đồ chơi, tranh ảnh khác để thực hiện các hoạt động của lớp.

- Giáo viên làm: Cần xác định rõ những loại tranh ảnh, đồ dùng nào mà giáo viên làm. Những tranh ảnh, đồ dùng giáo viên làm là những thứ có tính chất giới thiệu chủ đề hoặc khó làm do cần có sự khéo léo tinh tế, kiên trì trong khi thể hiện bố cục, đường nét, màu sắc của bức tranh hoặc sản phẩm.
- Giáo viên và trẻ cùng làm: Giáo viên có thể làm mẫu một vài thứ, sau đó gợi ý cho trẻ làm. Trong khi trẻ thực hiện, giáo viên có thể bao quát, giúp đỡ từng trẻ kết hợp với những lời động viên, khích lệ kịp thời.
- Trẻ tự làm: Một số tranh ảnh, đồ dùng, đồ chơi quen thuộc có thể giao cho trẻ tự làm cùng nhau. Khuyến khích trẻ có hứng thú làm và hiểu được ý nghĩa xã hội của những công việc được giao.

Ví dụ: Làm đồ chơi để tặng các em nhỏ, tặng bạn nhân ngày sinh nhật.

- Thường xuyên chú ý bổ sung cho trẻ các điều kiện về cơ sở vật chất (nguyên vật liệu, đồ dùng, đồ chơi) tạo điều kiện để trẻ có thể vận dụng vốn kinh nghiệm phong phú của mình vào trò chơi.
- Tận dụng những đồ dùng thật nhưng đã bị hỏng còn nguyên hình dáng hoặc gia đình không sử dụng đến để trẻ có thể sử dụng khi chơi như: máy điện thoại bàn, máy điện thoại di động, giày, mũ của bố mẹ, quần áo của bố mẹ, anh chị hoặc bản thân trẻ, những chiếc bát, đĩa nhựa các cỡ, đĩa ăn, thìa, cốc...

Ví dụ: Trong góc gia đình, cô giáo sưu tầm những chiếc túi xách, đôi giày, váy, ca vát cũ (phụ huynh không dùng đến) để trẻ mặc, sử dụng khi đóng vai bố mẹ thì trẻ sẽ rất hứng thú và chơi say sưa.

- Không nhất thiết phải có đầy đủ đồ dùng, đồ chơi của chủ đề khi mở chủ đề. Đồ dùng, đồ chơi được bổ sung dần trong suốt chủ đề và khi kết thúc chủ đề thì giáo viên đã có thể cất bớt những đồ dùng, đồ chơi của chủ đề

mà trẻ không thích chơi và thay thế bằng những đồ dùng, đồ chơi phục vụ cho chủ đề tiếp theo để kích thích tính tò mò ham hiểu biết của trẻ.

Ví dụ: Với chủ đề “Thế giới động vật”, giáo viên tổ chức cho trẻ làm những quyển sách sưu tầm những loại động vật quý hiếm hay những động vật sống ở môi trường khác nhau như: dưới nước, trong rừng, trong nhà... Khi kết thúc chủ điểm, giáo viên có thể cất những cuốn sách đó và treo những cuốn vở mới, trang trí bên ngoài thật đẹp và bắt mắt về màu sắc, còn những trang vở bên trong thì để trắng. Điều này sẽ làm trẻ thấy tò mò, háo hức với chủ điểm mới, nội dung hoặc trò chơi sắp tới mà cô sẽ giới thiệu.

- Để phát huy vai trò của góc hoạt động, đòi hỏi giáo viên phải nhanh nhạy, linh hoạt, chủ động trong việc tổ chức, thiết kế môi trường góc, khuyến khích trẻ mở rộng mối quan hệ giữa các góc chơi, thường xuyên thay đổi vị trí, trang trí tại các góc. Giáo viên cần đưa ra kế hoạch chủ động trong việc xây dựng các góc để hạn chế những tồn tại đang phổ biến hiện nay ở các trường, lớp mầm non như:
 - + Giáo viên chưa chú ý đến việc tận dụng các nguyên vật liệu mở, chưa sử dụng hết chức năng của các đồ dùng công nghiệp, còn thụ động, ít sáng tạo.
 - + Việc làm đồ dùng, đồ chơi còn nặng về hình thức, phô trương.
 - + Giáo viên chưa nhận thấy tác dụng của đồ chơi tự tạo và nguyên vật liệu mở trong việc gây nhiều hứng thú hấp dẫn đối với trẻ cũng như tác dụng trong việc rèn luyện các kĩ năng khác cho trẻ.
- Chúng ta biết rằng, khi trẻ tự làm hoặc làm cùng cô, cùng bạn, trẻ thấy hứng thú với sản phẩm của mình làm ra dù đẹp hay không đẹp, trẻ nắm được ý nghĩa, cách chơi và tự giác, tích cực hoạt động và bảo quản giữ gìn sản phẩm của mình.
- Nguyên vật liệu mở có tác dụng kích thích trẻ tìm tòi, khám phá và sáng tạo, giúp trẻ thỏa mãn nhu cầu nhận thức, hoạt động. Trẻ tích cực tư duy, biết so sánh, phân tích, tổng hợp, trừu tượng hóa và khái quát hóa. Trẻ được trải nghiệm, tự tìm ra các đặc điểm, các thuộc tính và các mối liên hệ đơn giản.

Lưu ý: Cần lên kế hoạch cụ thể những nội dung tổ chức làm tranh ảnh, đồ dùng, đồ chơi lồng ghép vào các thời điểm trong ngày của trẻ sao cho

hợp lí, tránh tình trạng cắt xén giờ học, giờ chơi hoặc làm xáo trộn nề nếp sinh hoạt của trẻ.

Bước 4: Sắp xếp, trang trí

- Bố trí bàn ghế, đệm, thảm gối... để tạo sự ấm cúng, thoải mái, vui tươi, mời gọi trẻ tham gia tích cực.

Ví dụ: Góc “Thế giới của sách” có thể có thêm những chiếc gối nhỏ để trẻ nằm đọc sách, xem tranh truyện. Góc “Phòng khám đa khoa của bác sĩ thú” thì có thêm đệm, chăn và gối để trẻ đóng vai bệnh nhân và nằm trên giường bệnh..

- Tạo khoảng không gian phù hợp cho các khu vực hoạt động trong lớp và ngoài trời. Nếu có điều kiện thì có thể lên kế hoạch quy định khoảng không gian hoạt động trong mỗi chủ đề cho trẻ ở các độ tuổi trong nhà trường.
- Trong mỗi lớp, nên phân bố khoảng không gian hợp lí giữa các khu vực như: hiên lớp, phòng đón trả trẻ, phòng học, phòng chơi, phòng ăn, phòng ngủ... Các góc chơi trong lớp nên có sự phân biệt, có lối đi lại thuận tiện, với trẻ càng lớn thì lối đi lại càng phải rộng hơn để trẻ thiết lập các mối quan hệ trong khi chơi. Khoảng không gian trong mỗi góc cần phải xác định tùy theo lứa tuổi của trẻ, số lượng đồ dùng, đồ chơi, số lượng trẻ... Trẻ càng nhỏ thì nên để khoảng không gian vừa phải nhằm tạo sự ấm cúng, cảm giác an toàn cho trẻ.
- Đảm bảo đủ độ ánh sáng cần thiết, sự yên tĩnh trong mỗi góc chơi, đặc biệt là những góc mà trẻ tập trung chú ý suy nghĩ. Nếu diện tích của lớp chật hẹp thì nên thu dọn bớt một vài thứ để tạo khoảng không gian hoạt động cho trẻ.
- Bố trí vị trí đặt thiết bị, đồ dùng, đồ chơi phù hợp với tính chất từng hoạt động, điều kiện thực tiễn của từng địa phương, đảm bảo an toàn cho trẻ, phải hấp dẫn trẻ và có tính đến đặc điểm lứa tuổi.
- Trang trí trong nhà trường, lớp cần có điểm nhấn (trọng tâm), có khoảng trống để mắt trẻ có điểm nghỉ. Không nên treo, dán tranh ảnh quá cao trên các mảng tường, không có tác dụng giáo dục, tích hợp. Không treo tràn lan các sản phẩm của trẻ khắp lớp làm rối mắt; không sử dụng quá nhiều các mảng tranh chết trên tường. Trang trí trong nhóm lớp cần đảm bảo tính thẩm mỹ, đẹp, thoáng và đủ thông tin.

- * *Một vài điểm cần lưu ý khi xây dựng môi trường giáo dục ở ngoài trời:*
- Xây dựng sân vườn gồm các khu vực như vườn hoa, cây xanh, hòn non bộ, bể cá cảnh, các loại đồ chơi ngoài trời. Nên chọn các loại cây xanh tạo bóng mát và có vòng sinh trưởng rõ ràng, có sự biến đổi về hoa, lá theo mùa và đặc biệt là gần gũi với cuộc sống thực của trẻ. Trong vườn hoa nên trồng những loại hoa nhiều màu sắc, tạo cảm xúc tích cực đối với trẻ, để trẻ thấy rõ được quá trình sinh trưởng và phát triển, đặc biệt là giúp trẻ phát triển các giác quan trong khi quan sát. Bố trí cây xanh trong trường ở những vị trí thuận tiện, phục vụ tốt cho trẻ chơi ngoài trời. Cây xanh trong trường cần đa dạng các thể loại: cây trồng trong vườn (các cây rau trồng theo luống, cây leo trên giàn, cây ăn quả), cây trồng trong chậu cây cảnh (cây hoa nhiều màu sắc và gần gũi trẻ, cây thế, cây cảnh), cây trồng trong sân trường (cây tạo bóng mát, có hoa như cây phượng, cây bàng lẵng, cây xoài... không nên trồng cây bàng trong sân trường mầm non vì trẻ mẫu giáo chưa biết tự bảo vệ mình vì mùa cây bàng ra sâu róm thì trẻ vẫn đi học).
 - Đồ chơi trong sân trường nên đa dạng như: đu quay, cầu trượt, bập bênh, xích đu... Tuy nhiên các loại đồ chơi cần phù hợp với độ tuổi của trẻ. Đồ chơi của trẻ nhà trẻ khác với kích thước đồ chơi của trẻ mẫu giáo. Các đồ chơi nên đặt ở những vị trí hợp lý, đảm bảo an toàn cho trẻ và cô giáo phải luôn bao quát khi trẻ chơi. Trong sân nên bố trí những khu vực trẻ có thể khám phá khoa học, làm những thí nghiệm đơn giản ngoài trời (khu vực chơi cát nước...).
 - Cần tăng cường khu vui chơi rèn luyện thể chất cho trẻ gồm nhiều đồ dùng đơn giản như dùng lốp xe ô tô cũ làm hầm chui, làm cầu đi thăng bằng, dùng dây thừng bện làm thang leo, có xà đơn, đệm bật lò xo... để kích thích trẻ vận động. Khuyến khích các nhà trường nên có một khu vui chơi liên hoàn đặt trên cát sạch để trẻ vui chơi, vận động.

Bước 5: Sử dụng môi trường giáo dục

Cần khai thác triệt để tác dụng của các loại tranh ảnh, đồ dùng, đồ chơi, tránh tình trạng xây dựng môi trường chỉ với mục đích trang trí. Muốn vậy giáo viên cần xác định rõ mục đích sử dụng của mỗi loại tranh ảnh, đồ dùng, đồ chơi là để giúp trẻ thiết lập các mối quan hệ trong khi chơi, thỏa mãn nhu cầu chơi hay là để cung cấp và củng cố kiến thức cho trẻ. Giáo viên phải lên kế hoạch sử dụng từng loại đồ dùng, đồ chơi khi giới thiệu chủ đề, trong quá trình khám phá chủ đề hoặc kết thúc chủ đề. Cần

xác định rõ từng loại đồ dùng, đồ chơi để đưa vào các hoạt động như hoạt động học tập, hoạt động ngoài trời, hoạt động vui chơi ở các góc.

Tiến hành sử dụng môi trường giáo dục phải nhẹ nhàng, lồng ghép một cách linh hoạt trong các hoạt động. Kích thích trẻ tích cực khám phá những đồ dùng, đồ chơi để tự tìm ra các chức năng, cách sử dụng của chúng trong quá trình hoạt động. Đặc biệt là trong các trò chơi đóng vai và trò chơi học tập.

Cách sử dụng góc chơi cho trẻ từ 3 – 6 tuổi có nhiều mục đích khác nhau. Trong góc chơi có thể củng cố kiến thức như những kĩ năng xếp hình, xâu hạt, vẽ nặn, xé dán... phân biệt màu sắc, kích thước, hình dạng, phát triển ngôn ngữ... hay góc chơi đóng vai được sử dụng để giúp trẻ thực hiện một số thao tác đơn giản bắt chước công việc của người lớn nhằm chuẩn bị những tiền đề, tâm thế cho trẻ bước vào lớp 1.

Tùy theo từng loại tranh ảnh, đồ dùng, đồ chơi để sử dụng với mục đích khác nhau. Tranh mảng tường có thể sử dụng để giới thiệu chủ đề, cung cấp kiến thức, kinh nghiệm cho trẻ trước khi hoạt động. Khi làm đồ dùng, đồ chơi, giáo viên gợi ý cho trẻ tìm ra những dấu hiệu để giúp trẻ học và củng cố các kiến thức về toán như số lượng, hình dạng, kích thước... Góc “Xây dựng – lắp ghép” dạy cho trẻ khả năng tri giác không gian, có thể đo đường đi, đếm số lượng các nguyên vật liệu xây dựng... Góc “Cửa hàng” dạy cho trẻ kĩ năng thêm bớt, nhận biết, so sánh...

Ví dụ: “Bán cho tôi quả cà chua, có màu đỏ, ăn rất bổ...”. Hoặc dạy trẻ cách thêm bớt khi mua và bán hàng (trên những thẻ tiền có biểu thị số lượng bằng các chấm tròn): “Hàng của bác hết 2 nghìn, tiền thừa của bác là 3 nghìn”... Tại góc “Âm nhạc” và “Tạo hình” cũng lồng ghép những nội dung về toán như: Đếm số lượng bông hoa khi vẽ, so sánh số lượng người với số ghế trong trò chơi âm nhạc, lắng nghe và đoán âm thanh... Góc “Nấu ăn” dạy cho trẻ biết phân loại 4 nhóm thực phẩm và theo các dấu hiệu khác nhau như nơi sản xuất... Sử dụng góc “Gia đình” để giúp trẻ biết phân loại nhóm đồ dùng, dụng cụ theo chất liệu (bằng nhựa, thủy tinh, bằng gỗ...), chức năng sử dụng (bát dùng để ăn cơm, bát ô tô đựng canh...). Có thể tổ chức cho trẻ xếp tương ứng, hoặc sắp xếp đồ dùng sinh hoạt từ nhỏ đến lớn, từ thấp đến cao...

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 4

Theo bạn, những điểm cần lưu ý khi xây dựng môi trường giáo dục dành cho trẻ từ 3 – 6 tuổi là gì? Bạn hãy tích vào những ý kiến bạn đồng ý hoặc không đồng ý.

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Các góc chơi phải được phân chia bằng ranh giới, giá góc hay những phương tiện hỗ trợ khác.		
2	Cách sắp xếp phương tiện gọn gàng, để đúng nơi quy định.		
3	Môi trường có không gian, cách sắp xếp phù hợp, gọn gàng, quen thuộc với cuộc sống thực của trẻ.		
4	Nguyên liệu đa dạng, phong phú để kích thích sự phát triển của trẻ, tận dụng nguyên vật liệu địa phương, nguyên vật liệu từ nhiên vật liệu tái sử dụng nhằm mở rộng cơ hội học tập, hỗ trợ nhiều hoạt động cho trẻ.		
5	Không gian luôn thay đổi từng ngày.		
6	Cách sắp xếp, xây dựng môi trường lớp học tùy thuộc vào giáo viên.		
7	Nội dung chơi, hoạt động trong các góc thường xuyên được thay đổi, phù hợp với chương trình hoạt động vui chơi, học tập của trẻ.		

3. Theo bạn, khi xây dựng các góc hoạt động cho trẻ cần đảm bảo những yêu cầu nào?

Bạn hãy đọc những thông tin sau đây để có thêm hiểu biết về những nguyên tắc, yêu cầu khi xây dựng các góc hoạt động cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

1. Khái niệm góc hoạt động

Góc hoạt động là một trong những thành phần quan trọng của môi trường giáo dục. Góc hoạt động là khu vực riêng biệt trong lớp, nơi trẻ có thể tự làm việc một mình hoặc trong nhóm nhỏ theo hứng thú và nhu cầu cá nhân để xem xét, tìm hiểu, khám phá cái mới và rèn luyện kỹ năng. Nói cách khác, góc hoạt động là nơi được thiết kế, che chắn, trang trí để thực hiện cách tiếp cận theo chủ điểm nhằm mục đích giúp trẻ thỏa mãn nhu cầu vui chơi và củng cố các khái niệm, các kiến thức đã học ở hoạt động chung.

- Xây dựng các góc hoạt động khác nhau trong lớp nhằm tạo điều kiện cho trẻ hoạt động cá nhân hoặc theo nhóm nhỏ nhiều hơn, hình thức hoạt động phong phú, đa dạng hơn, qua đó hình thành ở trẻ tính hợp tác và chia sẻ với nhau trong hoạt động.

Để các góc hoạt động thực sự có hiệu quả, giúp trẻ tự khám phá và phát triển; giúp giáo viên gợi ý, hướng dẫn trẻ chơi theo khả năng của từng trẻ, phù hợp với độ tuổi của trẻ, thì các góc hoạt động cần đảm bảo một số nguyên tắc nhất định.

2. Các yêu cầu cần đạt khi xây dựng các góc

- Số lượng các góc tùy thuộc vào diện tích, số lượng trẻ chơi, trò chơi, chủ điểm giáo dục để bố trí.
- Phù hợp với mục tiêu và yêu cầu giáo dục theo chủ điểm.
- Vị trí góc phải hợp lý, thuận tiện cho trẻ hoạt động. Góc yên tĩnh xa góc hoạt động ồn ào (góc xây dựng, góc đóng vai ở gần nhau và xa góc sách, góc tạo hình), góc xây dựng tránh lối đi lại, góc tạo hình gần nguồn nước, góc thiên nhiên ở ngoài hiên...
- Có chỗ cho hoạt động chung và chỗ cho hoạt động cá nhân. Các góc nên có khoảng rộng, cách nhau hợp lý để đảm bảo an toàn và vận động của trẻ trong quá trình hoạt động. Giữa các góc phải có lối đi rõ ràng để trẻ tự thiết lập các mối quan hệ trong khi chơi. Tránh đặt những đồ dùng, đồ vật giữa lối đi khi trẻ tham gia hoạt động.
- Tạo ranh giới giữa các góc hoạt động (sử dụng tủ, giá nhỏ thấp, rèm, bìa...) để giúp trẻ nhận dạng được phạm vi góc từ đâu đến đâu. Ranh giới giữa các góc không che tầm nhìn của trẻ và không cản trở việc quan sát của giáo viên đối với hoạt động của trẻ.
- Thay đổi hoặc bố trí, sắp xếp lại một số góc sau mỗi chủ điểm để tạo cảm giác mới lạ, kích thích hứng thú của trẻ, "làm mới cảm giác" về lớp học, môi trường đang sống.
- Tên các góc đơn giản, dễ hiểu và phù hợp với nội dung từng chủ điểm đang thực hiện.

Ví dụ: Khi thực hiện chủ điểm "Gia đình", góc sách có thể đặt tên "Thư viện của gia đình bé", nhưng ở chủ điểm thực vật, góc sách lại có thể đặt

tên khác như: “Thư viện về các loài cây” hoặc “Những câu chuyện về các loại cây, hoặc “Mời bạn xem sách cùng tôi”...

- Đồ dùng, đồ chơi, nguyên vật liệu trong góc được trình bày sao cho trẻ dễ thấy, dễ lấy, dễ lựa chọn để sử dụng và cất gọn sau khi dùng. Những thiết bị đồ chơi nặng đặt ngay trên sàn, những đồ chơi gồm nhiều thiết bị, bộ phận cần để theo bộ với nhau vào các hộp, rổ đồ chơi.
- Đối với những đồ dùng, đồ chơi có cách làm đơn giản, dễ làm thì giáo viên khuyến khích trẻ cùng tham gia thực hiện. Giáo viên không làm thay trẻ những gì trẻ có thể làm được, cần động viên khuyến khích trẻ tham gia tích cực.
- Trang trí trong các góc cần linh hoạt, hấp dẫn và thay đổi nội dung theo chủ đề. Có thể dùng cây xanh, gói, đệm, tranh ảnh, sản phẩm của trẻ (không nên quá lạm dụng), sản phẩm thủ công mỹ nghệ của địa phương... Không nên vẽ những bức tranh chết lên tường. Cần sử dụng khoảng trống của các mảng tường và mặt sau các tủ giá đồ chơi để trang trí và thiết kế các bảng chơi. Không nên trang trí che khuất các cửa sổ để lấy ánh sáng tự nhiên. Cần có biểu bảng, tranh ảnh, minh họa cụ thể cho trẻ dễ hiểu. Các mảng tường nên sơn màu sáng, ấm áp, dễ chịu (nên dùng các màu ve trung tính; màu be, xanh nhạt, màu vàng nhạt).

Những con rối có thể đứng được trên mặt giá để kích thích trẻ vào chơi trong góc

*Sử dụng hộp các tông để dựng sản phẩm.
Tận dụng mảng tường để tạo góc mở cho trẻ hoạt động*

3. Các căn cứ để xây dựng các góc hoạt động

- Diện tích phòng học rộng hay hẹp (để quyết định số lượng góc).
- Những vật liệu, đồ chơi, đồ dùng có sẵn trong lớp.
- Nội dung cụ thể của từng chủ điểm.
- Độ tuổi của trẻ, số trẻ trong lớp.

Từ đó, trong lớp có thể có:

- 5 góc: góc sách, chữ viết và toán; góc chơi đóng vai; góc tạo hình/nghệ thuật; góc ghép hình; lắp ráp/xây dựng; góc thiên nhiên
- 3 hoặc 4 góc, sau một thời gian lại tiếp tục xây dựng các góc khác, sao cho các góc được luân phiên xây dựng để giúp trẻ phát triển đầy đủ, phù hợp với từng chủ đề.
- Nếu điều kiện cho phép, bạn có thể có 6– 7 góc trong lớp.

Hoạt động 2: Thực hành xây dựng các góc hoạt động trong lớp

Bạn hãy thực hiện các bài tập sau đây:

Bài tập 1. Nhìn sơ đồ và phân tích sự bất hợp lí trong phân chia các góc chơi trong lớp học của trẻ 5– 6 tuổi có diện tích 45m².

1			3			4	1. Nhà hàng ba ngọn nến 2. Khu tập thể yêu thương 3. Cửa ra vào 4. Thư viện của gia đình 5. Phòng triển lãm tranh của các gia đình 6. Khu vui chơi giải trí của các gia đình 7. Khám phá chất liệu của đồ dùng trong gia đình 8. Ghép hình 9. Chơi cờ 10. Chơi tự do theo ý thích của trẻ
2	7					5	
	6					10	
8			9				

Bạn hãy quan sát và trao đổi với giáo viên dạy lớp trẻ 5 – 6 tuổi để tìm ra những điểm bất hợp lí trong cách sắp xếp, phân chia góc trong lớp và ghi vào vở những bài học kinh nghiệm cho bản thân.

Bạn hãy cho ý kiến nhận xét sơ đồ trên bằng cách đọc các thông tin sau và đánh dấu x vào cột tương ứng.

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Sắp xếp vị trí các góc hợp lí.		
2	Đảm bảo đủ khoảng trống cho trẻ vận động.		
3	Đặt tên góc đơn giản và dễ nhớ.		
4	Có ranh giới giữa các góc.		
5	Số góc phù hợp với diện tích phòng lớp.		

Bài tập 2. Nhìn hình ảnh và phân tích ưu, nhược điểm trong cách sắp xếp đồ dùng, đồ chơi ở góc bán hàng sau đây:

Bài tập 3. Bạn hãy quan sát và nhận xét về góc hoạt động của trẻ trong lớp bạn phụ trách bằng cách đánh dấu x vào ô phù hợp theo bảng sau:

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Tên gọi của các góc phù hợp với chủ điểm, dễ hiểu.		
2	Các đồ dùng, đồ chơi phong phú.		
3	Chất liệu các đồ vật trong các góc giúp trẻ dễ nhận thức đúng về chủ điểm bạn đang thực hiện.		
4	Các góc được trưng bày phù hợp với tầm nhìn.		
5	Có quá nhiều thứ trong một góc.		

Bài tập 4. Bạn hãy nghiên cứu cách trang trí và chuẩn bị học liệu cho 3 góc chơi của một đồng nghiệp A sau đây:

* Góc tạo hình:

- Trang trí một số tranh về các loại hoa, rau, quả trên mảng tường.
- Giấy các loại, sách tranh, tạp chí cũ, các loại cỏ khô, vỏ cây, lá cây khô... đựng trong các hộp cát tông có dán nhãn, tên rõ ràng.

- Bảng đen, hồ dán, keo dán, đất nặn các màu: hạt hạt khô được trưng bày trên giá.
- Dùng cặp treo những bức tranh của trẻ lên dây cao vừa tầm nhìn của trẻ. Sản phẩm có ghi tên.

* *Góc chơi đóng vai:*

- Trang trí một số tranh về các loại hoa, rau, quả trên tường.
- Ô tô đồ chơi và các con giống, hộp xà phòng, thuốc đánh răng bằng giấy, lô tô bày lên giá.
- Sách tranh, tạp chí cũ các loại có thể treo lên dây.
- Các loại hạt khô đựng vào túi ni lông và để trong hộp cát tông có dán nhãn/tên.

* *Góc thiên nhiên:* Tận dụng hiên trước lớp.

- Cắt một cành cây đang ra chồi, cắm vào lọ đặt trước hiên để trẻ theo dõi sự thay đổi hàng ngày của các chồi.
- Cứ 2 trẻ gieo một loại hạt vào một chậu đất (ngô, lúa, bí đỏ...). Các chậu đặt ra ngoài hiên để hứng ánh nắng mặt trời. Đặt hai chậu lên bậu cửa sổ, thỉnh thoảng tưới nước, giữ độ ẩm ở mỗi chậu. Hướng dẫn trẻ theo dõi hàng ngày và ghi chép lại kết quả quan sát, phát hiện điều gì xảy ra ở các chậu trên sau 2 – 3 tuần. Sau này cho trẻ nêu ý kiến nhận xét về sự thay đổi và phát triển của cây.
- Bức tường phía sau bàn cô: Để một bức tranh to do cô và trẻ xé dán về các loại cây: cây thân cứng, có quả (to nhỏ khác nhau và quả có thể tháo gỡ được), cây dây leo; cây mọc thành bụi và một số bông hoa có màu sắc đẹp.

Sau khi các bạn tiến hành làm các bài tập và ghi vào vở của mình những ý kiến (học liệu đã đầy đủ chưa, cần bổ sung hoặc bớt học liệu nào... Vì sao), những bài học kinh nghiệm rút ra từ những hoạt động này và viết một bài thu hoạch khi xây dựng góc hoạt động cho lớp bạn phụ trách vào một chủ điểm cụ thể, hãy ghi lại ý kiến của bạn và câu hỏi còn thắc mắc để thảo luận nhóm.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

- Các bạn tham khảo đồ dùng, học liệu cần có trong mỗi góc hoạt động ở module MIN 7 và tiến hành xây dựng các góc hoạt động của lớp. Các bạn tập thiết kế xây dựng góc trên vở với các điều kiện cho trước và thảo luận

nhóm để đưa ra phương án xây dựng góc tối ưu nhất, phù hợp với lớp mình đang phụ trách.

- Tôi tin rằng, bạn có nhiều cách xây dựng các góc cho trẻ hoạt động. Sau đây xin mời bạn tham khảo một cách sắp xếp các góc như sau:

Góc xây dựng		Cửa ra vào			Góc tạo hình
Góc phân vai		Bàn chơi tự do			Góc toán
Góc nấu ăn		Cửa hàng, siêu thị			Góc sách

Trong sơ đồ trên, bạn sẽ thấy các góc chơi yên tĩnh được bố trí một bên lớp và những góc chơi phân vai được bố trí một bên lớp sẽ giúp cho các trẻ không bị ảnh hưởng, chi phối nhiều bởi những yếu tố khách quan. Cách sắp xếp các góc bao phủ cả phòng học, có góc có khoảng cách với góc khác nhưng có góc có thể đặt sát cạnh nhau để có lối đi lại thuận tiện. Diện tích các góc cũng khác nhau, tùy thuộc vào nội dung chơi trong mỗi góc để bố trí cho hợp lí.

- Một khó khăn thực tế thường xảy ra là lớp học chật chội, đồ dùng, đồ chơi còn nghèo nàn và thiếu, giáo viên còn lúng túng khi xây dựng các góc hoạt động. Vậy làm thế nào có nhiều góc cho trẻ hoạt động giúp trẻ có nhiều cơ hội học tập và hoạt động. Theo tôi, bạn có thể thiết kế một lúc 2 – 3 góc hoạt động (tuần 1: xây dựng 2 góc toán và tạo hình), sau đó lại thay đổi, luân phiên, dỡ bỏ hai góc cũ (toán và tạo hình và xây dựng 2 – 3 góc khác (tuần 2: xây dựng 3 góc: thư viện, đóng vai theo chủ đề và xây dựng). Như vậy, trong thời gian triển khai một chủ điểm (4 tuần), bạn có thể luân chuyển đồ chơi, đồ dùng từ góc này sang góc khác và có chỗ cho trẻ chơi trong nhiều góc khác nhau, trẻ được rèn luyện các kĩ năng trong nhiều góc chơi.
- Nhận xét bức ảnh trong Bài tập 2: Giá góc bán hàng có nhiều sản phẩm và được sắp xếp, bày trên giá gọn gàng, theo chủng loại, có bảng giá để

người mua tiện theo dõi. Tuy nhiên bạn sẽ không đoán được là lớp đang thực hiện chủ điểm gì, có quá ít đồ dùng, đồ chơi, sản phẩm bán hàng tự tạo, chưa có không gian để người bán hàng đứng bán, thiếu các điều kiện: cân, rổ giá để khách tự chọn đồ, chưa có bàn thanh toán (nếu là siêu thị), chưa có người thu tiền, người bán...

* *Gợi ý cách thiết kế môi trường cho Góc "Gia đình yêu thương của bé" cho trẻ mẫu giáo lớn*

Trong góc gia đình gồm có: tranh mảng tường, tên trò chơi, tên chủ đề chơi, tranh hoạt động, đồ chơi công nghiệp, đồ chơi tự tạo, nguyên vật liệu mới...

- Tranh mảng tường (tranh chủ điểm): Cô giáo và trẻ có thể vẽ, xé, dán các bức tranh hướng về chủ điểm gia đình từ giấy màu, giấy đề can, rom để làm mái nhà, que kem để làm tường nhà...

Ví dụ 1: Vẽ một bức tranh trên bàn đặt một cái bánh ga tô để mừng sinh nhật, xung quanh là các cây nến. Cho trẻ sử dụng trang trí bằng cách vò giấy, xé vụn, xé dải để trang trí các cây nến.

Ví dụ 2: Làm một bức tranh mô tả cảnh sinh hoạt trong gia đình vào buổi tối như: Bố đang ngồi xem ti vi, mẹ đang đan áo, anh đang học bài và bé đang chơi đồ chơi. Cho trẻ sử dụng các nguyên vật liệu khác để bức tranh thêm đẹp như: đồ, tô, rắc cát... Bức tranh này không nhất thiết phải đẹp khi bắt đầu thực hiện chủ điểm. Giáo viên vẽ nét hình thành bố cục bức tranh và trong suốt chủ điểm, cho trẻ làm tiếp bức tranh. Muốn nhất là hoàn thành bức tranh khi kết thúc chủ điểm, trưng bày cho phụ huynh xem sản phẩm của cô và trẻ.

Ví dụ 3: Giáo viên có thể tạo một cây thế hệ và cho trẻ mang ảnh của người thân tới, dán vào các khu vực của từng nhánh cây (giáo viên lưu ý: ảnh để làm cây thế hệ là ảnh từng cá nhân của gia đình chứ không phải là ảnh chụp chung của cả gia đình. Do vậy, khi thông báo để phụ huynh cho mượn những tấm ảnh thì giáo viên phải nói rõ).

Như vậy, có nhiều cách để tạo tranh mảng tường thể hiện chủ điểm đang thực hiện. Giáo viên cần lựa chọn những hình ảnh tiêu biểu và lưu ý đến bố cục, màu sắc, kích thước của tranh hợp lý để hấp dẫn trẻ. Tránh sử dụng quá nhiều màu sắc làm bức tranh bị rối.

Bức tranh chủ điểm có thể do giáo viên thực hiện nhưng cũng có thể thiết kế cho trẻ tham gia làm cùng hoặc mang các hình ảnh để cô giáo thiết kế, tạo thành một sản phẩm chung.

- * *Một số điều cần chú ý khi mua hoặc làm đồ dùng, đồ chơi:*
 - Đồ chơi công nghiệp, có sẵn: Đây là những đồ chơi có bán sẵn trên thị trường. Một số đồ chơi màu sắc đẹp, hấp dẫn và có độ bền sử dụng cao. Tuy nhiên nếu chơi lặp đi lặp lại nhiều lần sẽ không phát triển tính tích cực, chủ động, sáng tạo của trẻ. Các đồ chơi này gồm có: bếp, tủ lạnh, tủ quần áo, bàn ghế, giường búp bê, bàn là, xe đẩy, điện thoại, túi xách... Các đồ dùng này không nhất thiết phải trang bị, mua sắm mà giáo viên có thể trao đổi với một số phụ huynh và đề nghị họ ủng hộ hoặc cho mượn một số đồ dùng như: quần áo, túi xách, giá để sách báo, điện thoại, giấy, va li... cũ đã qua sử dụng.
 - + Cách sắp xếp: Các trang phục được treo trên giá treo quần áo hoặc được gấp cẩn thận để ở ngăn tủ để khi chơi trẻ sẽ lấy ra sử dụng. Các đồ dùng như bếp, bàn là, tủ quần áo, giường của búp bê, giáo viên bố trí hợp lý trong góc chơi và có thể sử dụng làm vách ngăn giữa hai góc chơi. Những đồ dùng khác như xoong nồi, bát đĩa xếp trên giá gọn gàng.
 - Đồ chơi tự tạo: là đồ chơi được làm ra từ các nguyên vật liệu tự nhiên và các phế liệu thừa. Đồ chơi tự tạo có thể làm là các bó hoa từ giấy nhún màu, giấy bóng kính; các con rối búp bê làm từ vải sợi, khăn tay, rom hoặc bằng những chai lọ. Giường, tủ, bàn là, bếp của góc gia đình có thể làm bằng bìa cát tông hoặc bằng xốp cứng hay nhựa cứng cũng đem lại hiệu quả không kém gì đồ chơi mua ngoài thị trường. Dùng những mảnh vải vụn từ các cửa hàng may đo, giáo viên có thể cho trẻ làm trang phục cho búp bê, con rối. Làm ti vi, tủ lạnh hay đồng hồ trong gia đình.
 - + Cách sắp xếp: Các đồ chơi này giáo viên có thể làm trước một số công đoạn: bồi bìa, tạo khung, tạo dáng hình của các đồ dùng: bếp, tủ lạnh, ti vi, tủ gỗ... sau đó khuyến khích trẻ chơi trong góc tự trang trí cho đồ dùng thêm đẹp hoặc giáo viên tổ chức một hoạt động tạo hình tập thể “cho trẻ làm đồ dùng trong gia đình” để có thêm đồ dùng, đồ chơi trong góc nhóm mà không cắt xén giờ dạy và trẻ sẽ chơi trong góc một cách hứng thú hơn. Ngoài ra, giáo viên có thể cho trẻ tô màu hay vẽ tranh các nhân vật trong gia đình và tự trẻ làm một cây thế hệ cho gia đình mình. Trẻ có thể tự làm các cuốn anbum về thời trang dành riêng cho các gia đình. Trẻ có thể tự làm bánh trôi, bánh chay, bánh rán hoặc quán nem khi nấu ăn trong góc gia đình...
 - Tăng cường bổ sung nguyên vật liệu mới: là những nguyên vật liệu gọi ý cho trẻ làm đồ dùng, đồ chơi và biết cách chơi. Các nguyên vật liệu mới

càng phong phú thì nội dung chơi của trẻ càng nhiều. Trẻ rất hứng thú và kích thích trí thông minh, sáng tạo của trẻ. Ở góc chơi gia đình, giáo viên có thể chuẩn bị cho trẻ một số mảnh vải để trẻ tự làm khăn mặt, khăn tay, khăn cổ hay quần áo cho em búp bê. Giáo viên chuẩn bị một số hạt hạt, đất nặn, lá cây, kéo bút, màu... để sẵn sàng trên giá để trẻ có thể thực hiện tạo ra một sản phẩm nào đó phục vụ người thân trong gia đình.

- + Lưu ý: Một số nguyên vật liệu ít khi sử dụng trong chủ điểm đó thì giáo viên nên cất đi để chủ điểm nào phù hợp thì lấy ra dùng. Không nên để quá nhiều. Trong suốt chủ điểm, giáo viên có thể đưa từ 3 – 5 nguyên vật liệu mới trong góc và thay đổi nguyên vật liệu theo định kì để gây hứng thú,, hấp dẫn cho trẻ khi chơi trong góc.
- + Cách sắp xếp: Các nguyên vật liệu mới để riêng theo từng hộp (rổ giá, hoặc ngăn kéo), có dán nhãn ghi tên rõ ràng để trẻ dễ nhìn, dễ thấy, dễ cất. Các nguyên vật liệu này nên để ở ngăn thấp của giá đồ chơi để trẻ có thể hoạt động vào bất cứ lúc nào trẻ thích. Các nguyên vật liệu phải vừa tầm tay, không nên to quá sẽ gây khó khăn cho trẻ trong khi sử dụng vào các trò chơi (tờ giấy màu quá lớn, dây quá dài...).

Trong góc gia đình, giáo viên có thể sắp xếp một vài cuốn truyện có nội dung giáo dục lễ giáo trong gia đình, hay có một số bức tranh thể hiện tình cảm của cha mẹ yêu thương, chăm sóc con cái, hoặc có những sách tranh lật về quy trình tắm cho búp bê, cho búp bê ăn để trẻ có thể sử dụng trong khi chơi.

Giáo viên cần tạo ra môi trường cởi mở, kích thích hứng thú chơi của tất cả trẻ (bao gồm cả trẻ tích cực có vốn kinh nghiệm phong phú và cả những trẻ còn nhút nhát, thụ động và hạn chế về kỹ năng khi chơi).

Giáo viên cần sắp xếp và bố trí góc Gia đình sát với góc Nấu ăn hay góc Bán hàng để gợi ý, tạo điều kiện cho trẻ thiết lập các mối quan hệ đa dạng, phong phú trong khi chơi và tạo cho trẻ có môi trường giao tiếp tích cực nhất, đặc biệt giúp trẻ có những hành vi ứng xử văn minh, lịch sự phù hợp với các chuẩn mực đạo đức.

Lưu ý: Giáo viên không nên hiểu một cách máy móc là trong góc Gia đình thì không có đồ dùng nấu ăn, đồ dùng tạo hình, chỉ có đồ dùng chăm sóc búp bê. Trong góc Gia đình cũng cần có những đồ dùng, nguyên vật liệu để nội dung chơi phong phú và trẻ có sự giao lưu với các nhóm bên cạnh.

Hoạt động 3: Lôi cuốn trẻ tham gia xây dựng môi trường giáo dục

Bằng kinh nghiệm của mình, bạn hãy chia sẻ với đồng nghiệp về những việc giáo viên cần làm để trẻ tham gia nêu ý tưởng xây dựng góc hoạt động trong lớp. Bạn hãy suy nghĩ và trả lời câu hỏi sau:

- Trẻ có cần tham gia, nêu ý kiến thiết kế, cách thức thực hiện khi xây dựng góc chơi trong lớp không? (Bạn hãy ghi ra ý kiến của mình.)

Bạn hãy trao đổi với đồng nghiệp và đọc những thông tin dưới đây để có thêm hiểu biết về việc lôi cuốn trẻ tham gia xây dựng môi trường giáo dục.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Cần thu hút, lôi cuốn trẻ tham gia hoạt động xây dựng môi trường giáo dục vì:

- Trong một năm học, các bạn sẽ tiến hành nhiều chủ điểm. Khi kết thúc chủ điểm này lại bắt đầu thực hiện chủ điểm tiếp theo. Do đó, mỗi khi chủ điểm mới chuẩn bị thực hiện thì việc tổ chức cho trẻ nêu ý tưởng,

tham gia xây dựng môi trường giáo dục có tác dụng tích hợp rất tốt, góp phần phát triển toàn diện cho trẻ.

- Khi trẻ tham gia cùng cô xây dựng môi trường, chúng ta đã tạo cho trẻ một tâm thế tích cực để xây dựng một sự mới mẻ cho lớp, làm cho trẻ rất thích thú, hào hứng và nảy ra những ý tưởng sáng tạo trong quá trình thực hiện. Trong chủ điểm đầu tiên thì trẻ có thể chưa biết làm nhưng nếu kiên nhẫn thực hiện thì trẻ trong lớp bạn sẽ đưa ra nhiều ý tưởng ngộ nghĩnh và đáng yêu.
- Kích thích trẻ nêu ý tưởng xây dựng môi trường giáo dục trong lớp.
- Khuyến khích trẻ chia sẻ kinh nghiệm xem môi trường giáo dục trong lớp cần có những góc chơi nào? Trang trí ra sao? Cần có những đồ dùng, đồ chơi gì cho góc đó?...

* *Cách thức thực hiện như sau:*

Cô nhiều giáo viên không cần tới ý kiến của trẻ tham gia để xây dựng môi trường vì thấy mất quá nhiều thời gian.

Cô nhiều giáo viên cũng muốn tạo cơ hội cho trẻ nêu ý tưởng khi xây dựng môi trường giáo dục trong lớp học nhưng chưa biết cách làm.

Việc lôi cuốn trẻ cùng tham gia vào hoạt động chung của lớp là điều cần thiết, đây cũng là cơ hội giáo dục trẻ tốt nhất. Xin được chia sẻ cùng các bạn một trong những cách thức tổ chức cho trẻ cùng tham gia xây dựng ý tưởng bố trí các góc chơi trong lớp ở một chủ đề cụ thể.

Tổ chức trò chơi: "Nhà thiết kế"

- Thời gian: 30 phút.
- Phương pháp: Động não, thảo luận nhóm lớn.
- Phương tiện hỗ trợ: 2 bảng đen có chân đứng, các lô tô hình ảnh các góc chơi, 4 – 5 tờ giấy A0 có sơ đồ mặt cắt sàn nhà của lớp.
- Tiến trình thực hiện:
 - + Bước 1: Yêu cầu trẻ trong lớp chia thành 4 – 5 nhóm để chơi một trò chơi "Bé là nhà thiết kế" (tùy theo số lượng trẻ. Mỗi nhóm từ 6 – 8 trẻ).
 - + Bước 2: Cô giáo cho trẻ cùng quan sát các tranh lô tô cô đã chuẩn bị và giao nhiệm vụ cho trẻ: Các bé hãy cùng nhau thảo luận về chủ đề "Các con vật gần gũi" để lựa chọn những góc chơi mà các bé muốn.
 - + Bước 3: Sau khi trẻ thảo luận tại nhóm, giáo viên cho trẻ tập trung lại khu trung tâm của lớp để trình bày ý tưởng thiết kế của cả đội. Mỗi đội cử

một trẻ trình bày. Cô có thể gợi ý bằng những câu hỏi: Các con vật này thích ăn thức ăn gì? Làm thế nào để có thức ăn cho chúng? Các con gặp những con vật này ở đâu? Để nó sống ở đâu? Khi các con vật này bị ốm thì ai sẽ giúp chúng khỏi bệnh?....

- + Bước 4: Giáo viên cho trẻ của các nhóm khác hỏi thêm về ý tưởng của nhóm vừa trình bày.
- + Bước 5: Giáo viên bổ sung thêm thông tin và biểu dương những ý tưởng của các nhóm.

Một góc chơi bán hàng của trẻ mẫu giáo lớn được thiết kế dựa trên ý tưởng của trẻ.

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 5

Bài tập 1. Theo bạn, môi trường giáo dục dành cho trẻ từ 3 – 6 tuổi cần có những yếu tố nào? Bạn hãy tích dấu x vào những ý kiến bạn đồng ý hoặc không đồng ý.

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Các góc chơi phải rộng rãi.		
2	Cách sắp xếp phương tiện gọn gàng, để đúng nơi quy định.		
3	Tạo môi trường quen thuộc với cuộc sống thực của trẻ.		

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
4	Nguyên liệu đa dạng, tận dụng nguyên vật liệu địa phương, nguyên vật liệu tái sử dụng.		
5	Không gian luôn thay đổi từng ngày.		
6	Cách sắp xếp, xây dựng môi trường lớp học tùy thuộc vào giáo viên.		
7	Có tên góc chơi, hình ảnh thể hiện nội dung góc chơi.		

Bài tập 2. Bạn hãy cho biết ý kiến của mình về vai trò của giáo viên khi xây dựng môi trường hoạt động cho trẻ từ 3 – 6 tuổi bằng cách đánh dấu x vào cột tương ứng.

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động, giáo viên chỉ dựa vào ý tưởng, chủ ý của giáo viên.		
2	Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động, giáo viên dựa trên ý tưởng của giáo viên và trẻ.		
3	Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động, giáo viên dựa trên ý tưởng của trẻ.		
4	Giáo viên dựa vào vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của trẻ để xây dựng môi trường hoạt động phù hợp cho trẻ.		
5	Giáo viên khuyến khích trẻ đóng góp ý kiến cá nhân về ý tưởng xây dựng môi trường giáo dục trong lớp hoặc ngoài lớp.		

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
6	Giáo viên không cần khuyến khích những câu trả lời, những ý tưởng, sản phẩm sáng tạo của trẻ khi trẻ cùng giáo viên thiết kế, xây dựng môi trường giáo dục.		
7	Trẻ được giáo viên khuyến khích tham gia xây dựng môi trường hoạt động giáo dục của lớp.		
8	Yêu cầu trẻ làm đúng như hướng dẫn của giáo viên mới được khen.		
9	Giáo viên không tạo cơ hội để trẻ tham gia ý kiến, nhận xét, bổ sung các ý tưởng của bạn, của giáo viên khi xây dựng môi trường hoạt động giáo dục của lớp.		

Nội dung 6:

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG CHO TRẺ TRONG MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC

Hoạt động 1. Khảo sát thực trạng tổ chức hoạt động cho trẻ từ 3 – 6 tuổi tại trường của bạn

Bạn hãy thực hiện các bài tập sau đây:

Bài tập 1. Bạn hãy dự hoạt động góc của một vài đồng nghiệp trong trường của bạn và ghi chép những ưu điểm, tồn tại của các bạn đồng nghiệp vào vở học tập

Bài tập 2. Bạn hãy tổ chức hoạt động góc, mời các đồng nghiệp trong trường đến dự và ghi chép lại những ý kiến, nhận xét của họ vào vở học tập.

Bài tập 3. Sau khi bạn thực hiện 2 bài tập trên, bạn hãy cho biết ý kiến của bạn về cách thức tổ chức hoạt động góc hiệu quả bằng cách đánh dấu x vào cột tương ứng.

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của giáo viên.		
2	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của giáo viên và trẻ.		
3	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của trẻ.		
4	Trẻ chủ động thực hiện các hoạt động tìm tòi, khám phá, phát hiện những kiến thức, kĩ năng mới dưới sự hướng dẫn của giáo viên trong các góc.		
5	Khi hoạt động, trẻ lắng nghe giáo viên giảng giải, giáo viên huy động vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của mình để truyền đạt lại cho trẻ.		
6	Giáo viên dựa vào vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của trẻ để xây dựng môi trường hoạt động phù hợp cho trẻ.		
7	Trong quá trình hoạt động, giao tiếp giữa giáo viên và trẻ ngày càng nhiều, tăng cường thông tin từ trẻ đến giáo viên.		
8	Trong quá trình hoạt động, giao tiếp giữa giáo viên và trẻ theo một chiều thông tin, từ giáo viên đến trẻ.		

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
9	Giáo viên khuyến khích trẻ đóng góp ý kiến cá nhân về ý tưởng xây dựng môi trường giáo dục trong lớp hoặc ngoài lớp.		
10	Giáo viên không khuyến khích những câu trả lời, những ý tưởng, sản phẩm sáng tạo của trẻ khi trẻ cùng giáo viên thiết kế, xây dựng môi trường giáo dục.		

THÔNG TIN PHẢN HỒI

Mỗi giáo viên cần nắm vững lý luận và tiến hành thực hiện trên thực tiễn để từ đó rút ra những bài học kinh nghiệm cho chính bản thân mình. Chính vì vậy, khi bạn thực hiện 2 bài tập trên, bạn sẽ đứng ở hai vị trí: người thực hiện và người kiểm tra. Bạn sẽ rút ra được những bài học kinh nghiệm cho mình khi dự giờ. Bạn học tập những phương pháp, biện pháp tổ chức hoạt động góc hiệu quả và khi phát hiện những nội dung còn tồn tại của đồng nghiệp, bạn sẽ không mắc phải sai lầm như họ và khi bạn thực hiện bạn sẽ nhận được những đóng góp ý kiến của đồng nghiệp để bạn trưởng thành hơn.

Mỗi địa phương, vùng miền có những đặc điểm khác nhau về: địa lí, con người, phong tục tập quán. Chính vì vậy, khi đánh giá, khảo sát thực trạng tổ chức hoạt động trong môi trường giáo dục tại lớp mình phụ trách, giáo viên cần đánh giá một cách khách quan để từ đó biết cách tổ chức hoạt động cho trẻ trong môi trường giáo dục, đạt mục tiêu giáo dục, thực hiện chương trình giáo dục mầm non hiệu quả, chất lượng.

Hoạt động 2. Tổ chức cho trẻ hoạt động trong các góc chơi

Bằng kinh nghiệm của mình, bạn hãy chia sẻ với đồng nghiệp về những việc giáo viên cần làm để trẻ chơi tích cực trong các góc hoạt động. Bạn hãy suy nghĩ và trả lời các câu hỏi sau:

1. Khi nào cần giới thiệu góc chơi trong lớp cho trẻ?

2. Thời gian trẻ chơi trong các góc là bao lâu và sự quản lí của giáo viên trong các góc chơi như thế nào?

3. Làm cách nào để trẻ được chơi ở tất cả các góc?

Sau đó bạn hãy trao đổi với đồng nghiệp và đọc những thông tin dưới đây để có thêm hiểu biết về việc tổ chức cho trẻ hoạt động trong các góc.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

* *Giới thiệu các góc chơi*

- Giáo viên cần giúp trẻ chơi tích cực, sáng tạo, nghĩ ra nhiều cách chơi trong các hoạt động. Muốn làm được điều đó, giáo viên cần biết cách giới thiệu các góc chơi và quản lý tốt quá trình trẻ chơi trong các góc.

Giới thiệu góc chơi: là một biện pháp cho trẻ làm quen với các điều kiện chơi ở trong lớp. Biện pháp này giúp trẻ chủ động tìm kiếm đồ chơi khi cần, triển khai trò chơi, thu dọn và cất đồ chơi đúng nơi quy định.

- Việc giới thiệu cho trẻ làm quen với các góc chơi tiến hành chủ yếu vào đầu năm học, khi trẻ còn bỡ ngỡ chưa quen với các đồ dùng, đồ chơi trong lớp, chưa biết tên các đồ chơi, vị trí để đồ chơi và các chỗ để chơi (hoặc trong lớp có một đồ chơi mới, góc chơi mới cũng vậy). Nhiệm vụ của giáo viên là phải giúp trẻ biết nơi để các đồ chơi, các góc chơi bắt đầu từ đâu và kết thúc ở đâu.
- Giới thiệu góc chơi nên tiến hành ngay từ đầu giờ chơi hoặc vào giờ sinh hoạt chiều, tùy từng trường học cụ thể, tùy từng lứa tuổi.

Ví dụ: Đối trẻ từ 3 – 4 tuổi, trẻ thường thích các trò chơi chứa đựng cốt truyện như “đi tàu hỏa” với mỗi ga là một góc chơi. Điều đó sẽ giúp trẻ làm quen với các góc chơi một cách thú vị (vừa đi vừa hát bài “một đoàn tàu”, đến mỗi “ga”, cô giáo sẽ giới thiệu hoặc hỏi cho trẻ trả lời: tên “ga” – tên góc chơi và trong “ga” này có những thứ gì (có thể giới thiệu tên góc chơi nếu góc mới mở hoặc trẻ chưa biết).

Đối với trẻ 5 – 6 tuổi: Cần kích thích trẻ suy nghĩ nhiều hơn, có thể tổ chức các trò chơi “Đố bé” với các yếu tố chơi: ném bóng. Ném bóng vào góc chơi nào thì trẻ phải xác định đúng tên góc chơi hoặc đồ chơi tương ứng (có thể giáo viên nói tên góc chơi còn trẻ ném bóng đúng vào góc

chơi đó hoặc ngược lại, cô ném bóng vào góc chơi nào thì trẻ phải nói đúng tên góc chơi đó).

* *Thời gian cho trẻ chơi và sự quản lí của giáo viên trong các góc.*

- Số lượng trẻ chơi trong các góc thường từ 2 – 6 trẻ. Tuy nhiên có những góc số lượng trẻ tham gia có thể nhiều hơn như góc Lắp ghép– xây dựng, góc Sáng tạo, nghệ thuật, góc Sách, góc Thiên nhiên, góc Học tập. Đối với lớp ghép hai độ tuổi, có thể cho trẻ bé và trẻ lớn chơi cùng nhau trong một góc để trẻ lớn hướng dẫn trẻ bé, cũng có lúc cho trẻ lớn chơi với trẻ lớn và trẻ bé chơi với trẻ bé.
- Trẻ có chỗ riêng để hoạt động. Khi trẻ hoạt động trong không gian riêng, giáo viên không nên can thiệp vào hoạt động của trẻ. Tạo điều kiện cho trẻ được chơi từ 30 – 60 phút trong một góc/ngày.
- Thay đổi, luân phiên các đồ chơi, đồ vật có trong các góc phụ thuộc vào chủ điểm, mục đích, điều kiện cụ thể của lớp trong thời gian đó.
- Điều chỉnh hành vi của trẻ: Trẻ phải tuân theo các quy định trong từng góc hoạt động, hướng trẻ chú ý tới các góc chơi và gợi ý cách chơi với các đồ vật (nếu cần thiết). Đối với trẻ từ 5 – 6 tuổi, giáo viên có thể sử dụng kí hiệu, hình ảnh để quy định nội quy chơi trong từng góc để trẻ ở góc chơi tuân theo; có bảng đăng kí góc chơi (nếu thấy cần thiết) để trẻ biết số lượng các bạn chơi trong góc và chuyển chơi góc khác khi thấy hết chỗ chơi trong góc đó.

* *Gợi ý một số cách làm để trẻ chơi được ở tất cả các góc chơi*

- Vòng dây đeo cổ: Làm các vòng đeo cổ có mã số, màu sắc tương ứng với từng góc chơi.

Ví dụ:

- + 2 vòng dây màu đỏ cho góc tạo hình;
- + 4 vòng dây màu xanh lá cây cho góc thư viện;
- + 3 vòng dây số 5 cho góc chơi đồng vai...

Treo các dây đeo cổ này vào các góc chơi tương ứng, sau đó thông báo để trẻ biết muốn chơi ở góc nào thì hãy đeo dây ở góc đó vào cổ; khi chơi xong thì treo dây đó trở lại vào vị trí cũ để trẻ khác đến lượt chơi.

- Túi thẻ chơi:

Mỗi trẻ một thẻ chơi, trên thẻ ghi tên hoặc số hiệu riêng. Tại mỗi góc hoạt động treo một tấm bìa, trên tấm bìa đó có những túi nhỏ đựng các thẻ tên (chỉ có 3 – 4 túi đựng). Trẻ nào muốn chơi ở góc nào thì để thẻ tên của mình vào túi thẻ tên (mỗi túi chỉ một thẻ tên).

– Dây thẻ số:

Sử dụng thẻ số này cho các góc chơi mà bạn muốn trẻ được chơi trong ngày hôm đó.

Ví dụ:

- + Thẻ số 1 cho góc Tạo hình;
- + Thẻ số 2 cho góc Thư viện;
- + Thẻ số 3 cho góc Chơi đóng vai/góc thiên nhiên.

Bạn hãy làm cho mỗi trẻ một thẻ số rồi đưa cho trẻ. Khi chơi xong ở góc nào, trẻ để thẻ có số tương ứng vào một cái hộp ở góc đó.

– Thẻ chơi ở các góc:

Làm số thẻ bằng số mà bạn muốn cho trẻ chơi trong các góc. Ghi tên và vẽ tranh tượng trưng cho từng góc chơi hoặc kí hiệu từng góc trên thẻ chơi. Cho trẻ bốc thăm thẻ chơi, sau đó lần lượt trẻ đi vào các góc chơi của mình.

Ngoài những cách thức trên, bạn tham khảo thêm những cách thức khác của đồng nghiệp trong trường, trong quận/huyện và cố gắng bao quát, điều chỉnh kịp thời để trẻ được chơi tất cả các góc trong lớp với tinh thần thoải mái, tự nguyện và hứng thú.

Hoạt động 3. Tổ chức hoạt động ở môi trường ngoài lớp

Bạn hãy suy nghĩ, nhớ lại và viết ra để trả lời các câu hỏi sau:

1. Môi trường sân cỏ ở ngoài lớp bao gồm những gì?

2. Góc thiên nhiên nên đặt ở đâu?

3. Bạn đã tổ chức cho trẻ hoạt động ở môi trường ngoài lớp như thế nào để giúp trẻ phát triển?

4. Bạn hãy suy nghĩ và thiết kế 1 – 2 thiết bị chơi đơn giản, tận dụng vật liệu địa phương. Từ đó, bạn hãy tận dụng, bổ sung thêm 1 – 2 đồ dùng, đồ chơi ngoài trời.

Bạn hãy đọc những thông tin dưới đây để có thêm hiểu biết về việc tổ chức hoạt động ở môi trường ngoài lớp học cho trẻ từ 3 – 6 tuổi.

THÔNG TIN PHẢN HỒI

- Môi trường cho trẻ từ 3 – 6 tuổi hoạt động ở ngoài lớp (chủ yếu là môi trường sân cỏ ngoài lớp) rất phong phú, hấp dẫn trẻ. Nếu biết cách khai thác, giáo viên sẽ giúp trẻ phát triển được nhiều mặt. Đặc biệt ở những nơi có nhiều khó khăn trong việc xây dựng môi trường cho trẻ từ 3 – 6 tuổi hoạt động trong lớp (diện tích lớp chật, lớp đông học sinh...), giáo viên cần phải tận dụng tối đa những gì sẵn có ở ngoài lớp học để giúp trẻ nắm được các kiến thức và kỹ năng theo yêu cầu của chương trình.
- Góc thiên nhiên nên đặt ở hiên hoặc tận dụng góc vườn cho mỗi lớp chăm bón cây non và quan sát sự phát triển, thay đổi của chúng hàng ngày hoặc theo mùa. Nếu điều kiện không cho phép xây dựng góc thiên nhiên ở ngoài lớp, phải xây dựng góc thiên nhiên trong lớp. Tuy nhiên, góc thiên nhiên trong lớp cần lưu ý chọn những cây dễ sống trong nhà, dễ lau lá.

Ví dụ: Cây vạn liên thanh, cây trầu bà, sồng đời, phát lộc, lưỡi mèo, lưỡi hổ, thiết mộc lan... và một số cây khác, một số cành cây để đâm chồi. Hàng ngày phân công trẻ tưới nước, lau bụi cho lá cây, hướng dẫn trẻ quan sát, phát hiện sự giống và khác nhau của lá cây, phân biệt giữa lá già và lá non; sự đâm chồi hay sự xuất hiện lá mới ở cây nào đó... Giáo viên nên dạy trẻ cách phát hiện khi nào cây cần tưới nước, khi nào không cần tưới...

- Tổ chức các hoạt động giúp trẻ từ 3 – 6 tuổi phát triển các giác quan, tăng cường nhận thức và phát triển ngôn ngữ.
- + Nghe tiếng gió thổi, lá rụng, chim hót, ngửi mùi hoa, mùi cỏ, mùi rom rạ; cảm nhận ánh nắng mặt trời.
- + Chơi với cát, nước, đất để biết tính chất của chúng.
- + Tham gia trồng cây, chăm sóc cây non, giúp trẻ từ 3 – 6 tuổi phát triển óc quan sát, tính tò mò: quan sát sự thay đổi của cây con, sự thay đổi lá theo mùa và phân loại chúng...
- + Trong lúc đưa trẻ từ 3 – 6 tuổi đi dạo chơi quanh trường, cô giúp trẻ biết các phòng chức năng của trường, các phòng nhóm, biết những người trong trường làm gì; biết các đồ chơi, thiết bị và cách sử dụng chúng; biết các luống rau, cây con... tùy theo lứa tuổi và khả năng của trẻ. Giáo viên giúp trẻ kể (miêu tả) về những gì trẻ được biết, được nhìn thấy
- Tổ chức các hoạt động giúp trẻ mẫu giáo phát triển các vận động.

- + Leo trèo trên các thiết bị chơi ngoài trời (thang leo làm bằng tre, gỗ); leo lên, bước xuống qua các mô đất, bậc tam cấp, cầu thang, gốc cây.
- + Chơi các trò chơi vận động, trò chơi dân gian ở sân trường; chơi nhặt lá, chọn lá, chơi ghép các hình, các chữ cái, chữ số khác nhau từ các lá cây, viên sỏi trẻ nhặt được từ sân trường...
- Tổ chức các hoạt động giúp trẻ phát triển tình cảm và quan hệ xã hội.
- + Đàm thoại với trẻ từ 3 – 6 tuổi, gợi ý cho trẻ nhận biết và thưởng thức vẻ đẹp của chồi non mới nhú của những bông hoa đủ màu sắc ở vườn trường hoặc vườn rau, vẻ đẹp của những cành cây đu đưa trước gió...
- + Hát múa dưới bóng cây.
- + Thăm các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, các điểm hoạt động công cộng của cộng đồng dân cư nơi trẻ từ 3 – 6 tuổi đang sống.
- Một số thiết bị chơi ngoài trời làm bằng vật liệu địa phương.
Thiết kế một số đồ chơi ngoài trời như sau:
- + Thang leo làm bằng tre hoặc gỗ, dây thừng to.
- + Lốp xe ô tô hỏng chôn xuống đất cho trẻ rèn luyện bước đi và khả năng thăng bằng cơ thể.
- + Xích đu bằng sắt hoặc bằng tre.
- + Bập bênh bằng tre hoặc gỗ.
- + Hồ cát, sỏi sạch cho trẻ chơi.

ĐÁNH GIÁ NỘI DUNG 6

- * Bạn hãy cho biết ý kiến của mình về cách thức tổ chức hoạt động góc hiệu quả bằng cách đánh dấu x vào cột tương ứng.

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của giáo viên.		
2	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của giáo viên và trẻ.		

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
3	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của trẻ.		
4	Trẻ chủ động thực hiện các hoạt động tìm tòi, khám phá, phát hiện những kiến thức, kĩ năng mới dưới sự hướng dẫn của giáo viên trong các góc.		
5	Khi hoạt động góc, trẻ lắng nghe giáo viên giảng giải, giáo viên huy động vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của mình để truyền đạt lại cho trẻ.		
6	Giáo viên dựa vào vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của trẻ để xây dựng môi trường hoạt động góc phù hợp cho trẻ.		
7	Trong quá trình hoạt động góc, giao tiếp giữa giáo viên và trẻ ngày càng nhiều, tăng cường thông tin từ trẻ đến giáo viên.		
8	Trong quá trình hoạt động góc, giao tiếp giữa giáo viên và trẻ theo một chiều thông tin, từ giáo viên đến trẻ.		
9	Giáo viên khuyến khích trẻ đóng góp ý kiến cá nhân về ý tưởng xây dựng các góc hoạt động trong lớp hoặc ngoài lớp.		
10	Giáo viên không khuyến khích những câu trả lời, những ý tưởng, sản phẩm sáng tạo của trẻ khi trẻ cùng giáo viên thiết kế, xây dựng các góc hoạt động.		

D. KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ

Thông tin phản hồi về các bài tập tự đánh giá.

Bài tập tự đánh giá nội dung 1

STT	Câu hỏi	Đúng	Sai	Không chắc chắn
1	Hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi là hoạt động với đồ vật.		x	
2	Hoạt động chủ đạo của trẻ từ 3 – 6 tuổi là hoạt động vui chơi.	x		
3	Câu nói “Trẻ học bằng chơi” đúng hay sai?	x		

Bài tập tự đánh giá nội dung 2

- Nếu bạn đạt dưới điểm 5 thì chúng tôi mong rằng bạn cần phải cố gắng hơn rất nhiều. Bạn cần tìm hiểu thêm sự liên kết của lí luận với thực tiễn của nội dung chơi và chủ đề chơi vì điều đó sẽ làm bạn bớt đi những khoảng thời gian rút kinh nghiệm không cần thiết để xây dựng một môi trường giáo dục hiệu quả.
- Nếu bạn đạt từ 5 – 6 điểm thì bạn cần đọc thêm tài liệu và quan sát thêm hoạt động vui chơi của các lứa tuổi khác với lớp bạn để bạn hiểu rõ thêm nội dung này.
- Nếu bạn đạt từ 7 – 8 điểm điều đó chứng tỏ bạn là một giáo viên có đủ kiến thức để vận dụng trong thực tiễn, giúp trẻ hoạt động tốt và xây dựng hiệu quả trong công việc.
- Nếu bạn đạt từ 9 – 10 điểm thì chúng tôi tin tưởng bạn là một cô giáo giỏi. Chúc mừng bạn.

Bài tập tự đánh giá nội dung 3

- Nếu bạn đạt ở mức độ chưa nắm vững thì bạn cần đọc thêm tài liệu, trao đổi với đồng nghiệp để nắm bắt lí luận và áp dụng vào thực tiễn rồi rút ra những bài học kinh nghiệm cho bản thân.

- Nếu bạn đạt ở mức độ bình thường về môi trường giáo dục và vai trò của môi trường giáo dục đối với sự phát triển của trẻ thì bạn cần trao đổi, chia sẻ với đồng nghiệp để có thể vận dụng cho phù hợp với bạn, thực tế lớp và nhà trường nơi bạn đang công tác.
- Nếu bạn đạt mức độ nắm vững thì chúng tôi tin tưởng bạn sẽ biết cách vận dụng để xây dựng môi trường giáo dục lớp bạn một cách chủ động, tự tin và sáng tạo.

Bài tập tự đánh giá nội dung 4

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Các góc chơi phải được phân chia bằng ranh giới, giá góc hay những phương tiện hỗ trợ khác.		x
2	Cách sắp xếp phương tiện gọn gàng, để đúng nơi quy định.	x	
3	Môi trường có không gian, cách sắp xếp phù hợp, gọn gàng, quen thuộc với cuộc sống thực của trẻ.	x	
4	Nguyên liệu đa dạng, phong phú để kích thích sự phát triển của trẻ, tận dụng nguyên vật liệu địa phương, nguyên vật liệu tự nhiên, vật liệu tái sử dụng nhằm mở rộng cơ hội học tập, hỗ trợ nhiều hoạt động cho trẻ.	x	
5	Không gian luôn thay đổi từng ngày.		x
6	Cách sắp xếp, xây dựng môi trường lớp học tùy thuộc vào giáo viên.		x
7	Nội dung chơi, hoạt động trong các góc thường xuyên được thay đổi, phù hợp với chương trình hoạt động vui chơi, học tập của trẻ.	x	

Bài tập tự đánh giá nội dung 5

Bài tập 1:

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Các góc chơi phải rộng rãi.		x
2	Cách sắp xếp phương tiện gọn gàng, để đúng nơi quy định.	x	
3	Tạo môi trường quen thuộc với cuộc sống thực của trẻ.	x	
4	Nguyên liệu đa dạng, tận dụng nguyên vật liệu địa phương, nguyên vật liệu tái sử dụng.	x	
5	Không gian luôn thay đổi từng ngày.		x
6	Cách sắp xếp, xây dựng môi trường lớp học tùy thuộc vào giáo viên.		x
7	Có tên góc chơi, hình ảnh thể hiện nội dung góc chơi.	x	

Bài tập 2:

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động, giáo viên chỉ dựa vào ý tưởng, chú ý của giáo viên.		x
2	Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động, giáo viên dựa trên ý tưởng của giáo viên và trẻ.	x	
3	Khi xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động, giáo viên dựa trên ý tưởng của trẻ.		x
4	Giáo viên dựa vào vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của trẻ để xây dựng môi trường hoạt động phù hợp cho trẻ.	x	
5	Giáo viên khuyến khích trẻ đóng góp ý kiến	x	

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
	cá nhân về ý tưởng xây dựng môi trường giáo dục trong lớp hoặc ngoài lớp.		
6	Giáo viên không khuyến khích những câu trả lời, những ý tưởng, sản phẩm sáng tạo của trẻ khi trẻ cùng giáo viên thiết kế, xây dựng môi trường giáo dục.		x
7	Trẻ được giáo viên khuyến khích tham gia xây dựng môi trường hoạt động giáo dục của lớp.	x	
8	Yêu cầu trẻ làm đúng như hướng dẫn của giáo viên mới được khen.		x
9	Giáo viên không tạo cơ hội để trẻ tham gia ý kiến, nhận xét, bổ sung các ý tưởng của bạn, của giáo viên khi xây dựng môi trường hoạt động giáo dục của lớp.		x

Bài tập tự đánh giá nội dung 6

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
1	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của giáo viên.		x
2	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của giáo viên và trẻ.	x	
3	Khi tổ chức cho trẻ hoạt động góc, giáo viên chỉ cần tập trung vào hoạt động của trẻ.		x
4	Trẻ chủ động thực hiện các hoạt động tìm tòi, khám phá, phát hiện những kiến thức, kĩ năng mới dưới sự giúp đỡ của giáo viên trong các góc.	x	
5	Khi hoạt động, trẻ lắng nghe giáo viên giảng giải, giáo viên huy động vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của mình để truyền đạt lại cho trẻ.		x

STT	Nội dung	Đồng ý	Không đồng ý
6	Giáo viên dựa vào vốn kiến thức và kinh nghiệm sống của trẻ để xây dựng môi trường hoạt động phù hợp cho trẻ.	x	
7	Trong quá trình hoạt động, giao tiếp giữa giáo viên và trẻ ngày càng nhiều, tăng cường thông tin từ trẻ đến giáo viên.	x	
8	Trong quá trình hoạt động, giao tiếp giữa giáo viên và trẻ theo một chiều thông tin từ giáo viên đến trẻ.		x
9	Giáo viên khuyến khích trẻ đóng góp ý kiến cá nhân về ý tưởng xây dựng môi trường giáo dục trong lớp hoặc ngoài lớp.	x	
10	Giáo viên không khuyến khích những câu trả lời, những ý tưởng, sản phẩm sáng tạo của trẻ khi trẻ cùng giáo viên thiết kế, xây dựng môi trường giáo dục.		x

GIỚI THIỆU CÁCH LÀM MỘT SỐ ĐỒ DÙNG, ĐỒ CHƠI ĐỂ TẠO MÔI TRƯỜNG HIỆU QUẢ

ĐỒ DÙNG: BÉ VUI HỌC TOÁN (Trẻ từ 3 – 6 tuổi)

Tên tác giả: Lương Trọng Bình

Đơn vị: Trường mầm non 11 Quận 3 – TP. Hồ Chí Minh

1. Nguyên vật liệu

- Một mảnh ván gỗ;
- Những chiếc nắp chai, nắp nhựa dán số, hình ảnh các con vật, phương tiện giao thông, hoa quả,... làm nắp thay thế;
- Những quân cờ tướng.

2. Cách làm

- Một bàn cờ là một mảnh ván gỗ có gắn kết các khối gỗ vuông ghép lại với nhau tạo rãnh để các quân cờ di chuyển

- Những quân cờ tướng bị mất bộ, mài bằng hai mặt làm quân cờ, bên dưới có gắn kết với một ốc vít để có thể tạo thành chốt di chuyển giữa các rãnh trên bàn cờ.
- Những chiếc nắp chai, nắp nhựa dán số, hình ảnh các con vật, phương tiện giao thông, hoa quả... làm nắp thay thế. Những chiếc nắp thay thế này dùng để đặt khít lên các quân cờ nhằm thay đổi nội dung, hình ảnh của các quân cờ khi trẻ chơi.

3. Cách chơi

- Trẻ thao tác chơi bằng cách dùng những ngón tay đẩy và kéo những quân cờ di chuyển theo những đường ngang dọc trên bàn cờ.
- Trẻ chơi xếp những quân cờ theo thứ tự xen kẽ màu, thứ tự các số theo hàng ngang, dọc, xoắn ốc, đường chéo; hoặc khi thay đổi hình ảnh quân cờ bằng những hình hoa, quả, con vật, phương tiện giao thông... Trẻ chơi tìm đôi hình giống nhau, xếp xen kẽ các hình, phân nhóm đối tượng theo cùng tính chất đặc điểm của các đối tượng đó.
- Trẻ có thể chơi cá nhân, đôi bạn hoặc nhóm nhiều trẻ với nhau, chơi trong lớp, ngoài sân trường hoặc trong các chuyến tham quan dã ngoại.

ĐỒ DÙNG: BỘ GHÉP HÌNH

(Trẻ mẫu giáo)

Đơn vị: Trường Mầm non Rạng Đông – Quận 6 – TP. Hồ Chí Minh

1. Nguyên vật liệu

- Dùng loại giấy MDF (có thể dùng giấy bìa, giấy các tông, nhựa bình minh... có độ cứng và dày để trẻ dễ dàng lấy, xếp, ráp lại khi chơi).
- Hình ảnh tận dụng trong sách báo, bìa lịch, tờ quảng cáo ...

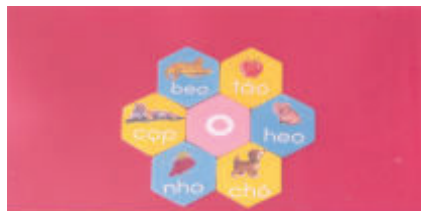
2. Cách làm

- Cưa giấy MDF thành các mảnh nhỏ có hình lục giác nhỏ cạnh 4cm hoặc lớn cạnh 8cm, mài nhẵn các mặt cạnh và góc của hình → dùng keo AC sơn lót cả hai mặt → Sau đó sơn màu theo yêu cầu.
- Dán hình ảnh các loại thực vật, động vật, đồ dùng, đồ chơi, chữ cái, chữ số ...
- Dán đề can trong phủ kín hai mặt hình.

3. Cách sử dụng

- Bộ ghép hình có thể sử dụng trong giờ học, giờ chơi hoặc giờ sinh hoạt (đón, trả trẻ...) của trẻ mẫu giáo.
- Hoạt động khám phá: Trẻ có thể nhận biết, gọi tên các con vật, đồ vật, hoa quả... và phân nhóm theo đặc điểm: hình dáng, màu sắc...
- Làm quen với toán:
- + Chọn số lượng tương ứng với chữ số; tách nhóm số lượng theo nhiều hình thức; tạo các phép tính hoặc so sánh các nhóm số lượng.

- Làm quen văn học: Đọc thơ, kể chuyện theo tranh, kể sáng tạo...

- Làm quen chữ viết: Trẻ làm quen chữ cái, từ qua hình ảnh; tìm những từ có chữ cái đầu theo yêu cầu.

Kết luận

Trong chương trình đổi mới giáo dục mầm non hiện nay, trẻ là trung tâm của tất cả các hoạt động. Trẻ được tích cực hoạt động, được làm, được trải nghiệm để khám phá thế giới xung quanh nhằm phát triển toàn diện, phát huy tính tích cực, linh hoạt, độc lập của trẻ trong các hoạt động. Do đó, xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ hoạt động là nhiệm vụ không thể thiếu trong trường mầm non. Thông qua môi trường, trẻ thể hiện được mình, môi trường tốt, an toàn, đảm bảo thì trẻ hoạt động tốt, phát triển tốt.

Mỗi trẻ có một khả năng khác nhau cho nên mức độ tích cực hoạt động cũng khác nhau trong một môi trường giáo dục nhất định. Muốn trẻ hoạt động tích cực trong môi trường giáo dục, giáo viên cần phải tổ chức môi trường hoạt động cho trẻ. Giáo viên phải chuẩn bị các loại đồ dùng, đồ chơi phong phú, đa dạng, phù hợp với lứa tuổi và cần tạo ra môi trường giáo dục có những hoạt động hấp dẫn, thuận tiện để thực hiện chương trình giáo dục mầm non hiệu quả, đạt mục tiêu. Giáo viên cần chú trọng nhiều hơn nữa đến việc kết hợp cùng với trẻ làm đồ dùng, đồ chơi, chuẩn bị nguồn nguyên vật liệu mở đa dạng, phong phú, đáp ứng nhu cầu vui chơi của trẻ.

Giáo viên cần xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, tạo không khí thân thiện, cởi mở trong môi trường ấy để trẻ được phát huy tối đa mọi tiềm năng sẵn có của mình.

Xây dựng môi trường giáo dục là một công việc khá phức tạp, nhưng để sử dụng môi trường giáo dục đó sao cho có hiệu quả lại càng phức tạp hơn. Vì vậy, để tiết kiệm thời gian, công sức và tiền bạc, giáo viên cần cân nhắc kĩ lưỡng khi xây dựng môi trường và phải khai thác triệt để tính năng tác dụng của các đồ dùng, đồ chơi mà mình đã làm để nâng cao chất lượng tổ chức các hoạt động cho trẻ.

Việc xây dựng môi trường giáo dục cho trẻ có tầm quan trọng đặc biệt, tạo điều kiện cho trẻ được hoạt động tích cực, tìm tòi, học hỏi, khám phá thế giới xung quanh trẻ. Tùy vào điều kiện của từng nơi, giáo viên nên huy động sự tham gia của trẻ, của phụ huynh để xây dựng và sử dụng môi trường giáo dục trong và ngoài lớp một cách hợp lí và hữu ích, giúp trẻ phát triển hài hòa các lĩnh vực.

E. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Chiến lược giáo dục mầm non từ năm 1988 đến năm 2020*.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Chương trình giáo dục mầm non*, Hà Nội, 2009.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Hướng dẫn thực hiện chương trình giáo dục mầm non*, Hà Nội, 2009.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Hướng dẫn thực hiện thí điểm chương trình giáo dục mầm non*. Hà Nội. 2006.
5. Trường Cao đẳng Sư phạm Mẫu giáo Trung ương 3, *Giáo trình Tâm lý học trẻ em lứa tuổi mầm non*.
6. Tạp chí Giáo dục số 189 (kì 1-5/2008).
7. Tạp chí Giáo dục số 185 (kì 1-3/2008).